Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHU SÚDU (druhá rozšírená komora)

z 24. septembra 2019*

„Hospodárska súťaž – Kartely – Odvetvie úrokových derivátov denominovaných v eurách – Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP – Manipulácia s medzibankovými referenčnými sadzbami Euribor – Výmena dôverných informácií – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa – Jediné a pokračujúce porušenie – Pokuty – Základná výška – Hodnota predaja – Článok 23 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003 – Povinnosť odôvodnenia“

Vo veci T-105/17,

HSBC Holdings plc, so sídlom v Londýne (Spojené kráľovstvo),

HSBC Bank plc, so sídlom v Londýne

HSBC France, so sídlom v Paríži (Francúzsko),

v zastúpení: K. Bacon, QC, D. Bailey, barrister, M. Simpson, solicitor, a Y. Anselin a C. Angeli, avocats,

žalobkyne,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: M. Farley, B. Mongin a F. van Schaik, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci B. Lask, barrister,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh založený na článku 263 ZFEÚ na čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie C(2016) 8530 final zo 7. decembra 2016 týkajúceho sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (Vec AT.39914 – Euro Interest Rate Derivatives), a na zmenu výšky pokuty uloženej žalobkyniam,

VŠEOBECNÝ SÚD (druhá rozšírená komora),

v zložení: predseda komory M. Prek (spravodajca), sudcovia E. Buttigieg, F. Schalin, B. Berke a M. J. Costeira,

tajomník: M. Marescaux, referentka

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní 19. marca 2019,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: angličtina.

Rozsudok

I. Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Vo svojom rozhodnutí Komisie C(2016) 8530 final zo 7. decembra 2016 týkajúcom sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (Vec AT.39914 – Euro Interest Rate Derivatives) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) Európska komisia skonštatovala, že žalobkyne, spoločnosti HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC France, porušili článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP tým, že sa od 12. februára do 27. marca 2007 zúčastňovali na jedinom a pokračujúcom porušení, ktorého cieľom bola zmena bežného vývoja cenových zložiek na trhu úrokových derivátov denominovaných v eurách (Euro Interest Rate Derivative, ďalej len „EIRD“) viazaných na „Euro Interbank Offered Rate“ (Euribor) a/alebo Euro Over-Night Index Average (EONIA) [článok 1 písm. b) napadnutého rozhodnutia] a uložila im povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne pokutu vo výške 33 606 000 eur [článok 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia].

2 Skupina HSBC (ďalej len „HSBC“) je bankovou skupinou, ktorej jednou z činností je činnosť investičnej, finančnej a kapitálovej banky. HSBC Holdings je najvyššou materskou spoločnosťou skupiny HSBC. HSBC Holdings je materskou spoločnosťou spoločnosti HSBC France, ktorá je zase materskou spoločnosťou spoločnosti HSBC Bank. HSBC France a HSBC Bank sú poverené obchodovaním s EIRD. HSBC France zodpovedá za predkladanie sadzieb panelu pre sadzbu Euribor (odôvodnenia 58 až 61 napadnutého rozhodnutia).

3 Dňa 14. júna 2011 banková skupina Barclays (spoločnosti Barclays plc, Barclays Bank plc, Barclays Directors Ltd, Barclays Group Holding Ltd, Barclays Capital Services Ltd a Barclays Services Jersey Ltd, ďalej len „Barclays“) podala na Komisiu žiadosť o pridelenia poradia na účely oslobodenia od pokuty podľa oznámenia Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (Ú. v. EÚ C 298, 2006, s. 17), pričom ju zároveň informovala o existencii kartelu v odvetví EIRD a prejavila svoju vôľu spolupracovať. Dňa 14. októbra 2011 bolo skupine Barclays priznané podmienečné oslobodenie od pokuty (odôvodnenie 86 napadnutého rozhodnutia).

4 Od 18. do 21. októbra 2011 Komisia vykonala inšpekcie v priestoroch niekoľkých finančných inštitúcií v Londýne (Spojené kráľovstvo) a v Paríži (Francúzsko), vrátane priestorov žalobkýň (odôvodnenie 87 napadnutého rozhodnutia).

5 V dňoch 5. marca a 29. októbra 2013 Komisia začala podľa článku 11 ods. 6 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 ZFEÚ] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) konanie pre porušenie proti žalobkyniam, ako aj proti Barclays, Crédit agricole SA a Crédit agricole Corporate and Investment Bank (ďalej spolu len „Crédit agricole“), Deutsche Bank AG, Deutsche Bank Services (Jersey) Ltd a DB Group Services (UK) Ltd (ďalej spolu len „Deutsche Bank“), JP Morgan Chase & Co., JP Morgan Chase Bank National Association a JP Morgan Services LLP (ďalej spolu len „JP Morgan“), Royal Bank of Scotland plc a the Royal Bank of Scotland Group plc (ďalej spolu len „RBS“) a Société générale (odôvodnenie 89 napadnutého rozhodnutia).

6 Barclays, Deutsche Bank, Société générale a RBS sa chceli zúčastniť na konaní o urovnaní podľa článku 10a nariadenia Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov [101 ZFEÚ] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 123, 2004, s. 18; Mim. vyd. 08/003, s. 81) v znení zmien. HSBC, Crédit agricole a JP Morgan sa rozhodli nezúčastniť sa na tomto konaní o urovnaní.

7 Dňa 4. decembra 2013 Komisia prijala voči Barclays, Deutsche Bank, Société générale a RBS rozhodnutie C (2013) 8512 final týkajúce sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP [Vec AT.39914, Euro Interest Rate Derivatives (EIRD) (Settlement)] (ďalej len „rozhodnutie

o urovnaní“), v ktorom dospela k záveru, že tieto podniky porušili článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP tým, že sa zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení, ktorého cieľom bola zmena bežného vývoja cenových zložiek na trhu EIRD (odôvodnenie 95 napadnutého rozhodnutia).

A. Správne konanie predchádzajúce napadnutému rozhodnutiu

8 Dňa 19. marca 2014 Komisia zaslala žalobkyniam, ako aj Crédit agricole a JP Morgan, oznámenie o výhradách (odôvodnenie 98 napadnutého rozhodnutia).

9 Žalobkyne mohli nahliadnuť do prístupných častí spisu Komisie na DVD a ich zástupcovia mali ďalší prístup k spisu v priestoroch Komisie (odôvodnenie 99 napadnutého rozhodnutia). Žalobkyne mali prístup aj k oznámeniu o výhradách zaslanému účastníkom konania, ktorí uzavreli urovnanie, k odpovediam týchto účastníkov konania, ako aj k rozhodnutiu o urovnaní (odôvodnenie 100 napadnutého rozhodnutia).

10 Dňa 14. novembra 2014 žalobkyne podali svoje písomné pripomienky k oznámeniu o výhradách a vyjadrili sa na pojednávaní, ktoré sa konalo od 15. do 17. júna 2015 (odôvodnenie 104 napadnutého rozhodnutia).

11 Dňa 6. apríla 2016 Komisia opravila rozhodnutie o urovnaní v časti týkajúcej sa určenia výšky pokuty uloženej Société générale. Žalobkyne mali prístup k tomuto opravnému rozhodnutiu, ako aj k súvisiacej korešpondencii a k opraveným finančným údajom, ktoré predložila Société générale (odôvodnenia 105 a 106 napadnutého rozhodnutia).

B. Napadnuté rozhodnutie

12 Dňa 7. decembra 2016 prijala Komisia na základe článkov 7 a 23 nariadenia č. 1/2003 napadnuté rozhodnutie. Článok 1 písm. b) a článok 2 písm. b) tohto rozhodnutia znejú takto:

„Článok 1

Nižšie uvedené podniky porušili článok 101 Zmluvy a článok 53 Dohody o EHP tým, že sa počas uvedených období zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení týkajúcom sa úrokových derivátov denominovaných v eurách. Toto porušenie, ktoré sa vzťahovalo na celý EHP, spočívalo v dohodách a/alebo zosúladených postupoch, ktorých cieľom bolo skresliť bežný vývoj cenových zložiek v odvetví úrokových derivátov denominovaných v eurách:

…

b) [žalobkyne] od 12. februára 2007 do 27. marca 2007…

Článok 2

Za porušenie uvedené v článku 1 sa ukladajú tieto pokuty:

…

b) [žalobkyniam], spoločne a nerozdielne: 33 606 600 EUR.“

1. Relevantné produkty

13 Porušenia, o ktoré ide, sa týkajú EIRD, teda úrokových derivátov denominovaných v eurách viazaných na sadzbu Euribor alebo na sadzbu EONIA.

14 Euribor je súbor referenčných úrokových sadzieb, ktoré majú odrážať náklady na medzibankové úvery často využívané na medzinárodných kapitálových trhoch. Je definovaný ako index sadzby, za ktorú jedna panelová banka ponúka inej panelovej banke termínované medzibankové vklady v eurách v rámci eurozóny. Sadzba Euribor sa vypočítava na základe priemeru sadzieb, ktoré každý deň ponúka panel, zložený počas obdobia dotknutého napadnutým rozhodnutím zo 47 panelových bánk, vrátane bánk uvedených v bode 5 vyššie, a ktoré sú zasielané v čase od 10:45 do 11:00 ráno spoločnosti Thomson Reuters pôsobiacej ako zástupca Európskej bankovej federácie (EBF) pre výpočty. Banky prispievajú na pätnásť rôznych úrokových sadzieb Euribor, ktoré sa podľa ich splatnosti pohybujú od jedného týždňa do dvanástich mesiacov. Sadzba EONIA plní rovnakú úlohu ako sadzba Euribor, ale týka sa denných sadzieb. Vypočítava ju Európska centrálna banka (ECB) na základe priemeru sadzieb pre nezabezpečené medzibankové vklady („unsecured“) toho istého panela bánk, ktorý sa používa na určenie sadzby Euribor (odôvodnenia 20 až 27 napadnutého rozhodnutia).

15 Najčastejšími EIRD sú dohody o budúcich úrokových sadzbách („forward rate agreements“), swapy úrokovej sadzby („interest rate swaps“), úrokové opcie a úrokové futures (odôvodnenia 4 až 10 napadnutého rozhodnutia).

2. Správanie vytýkané žalobkyniam

16 V odôvodnení 113 napadnutého rozhodnutia Komisia opísala správanie vytýkané bankám uvedeným v bode 5 vyššie takto:

„Barclays, Deutsche Bank, JPMorgan Chase, Société générale, Crédit agricole, HSBC a RBS sa zúčastnili série dvojstranných kontaktov v odvetví EIRD, ktoré spočívali hlavne v týchto postupoch medzi rôznymi účastníkmi:

a) určití obchodníci zamestnávaní rôznymi stranami príležitostne oznamovali a/alebo prijímali informácie o preferenciách týkajúcich sa výberu nezmenených, nízkych alebo vysokých úrokových sadzieb pre sadzbu Euribor vypočítavanú pre určité doby splatnosti; tieto preferencie záviseli od ich obchodných pozícií/angažovanosti;

b) určití obchodníci rôznych strán si príležitostne navzájom oznamovali a/alebo prijímali podrobné, verejne neznáme/nedostupné informácie o obchodných pozíciách alebo o zámeroch najmenej jednej zo svojich bánk týkajúcich sa budúcich kotácií predkladaných pre sadzbu Euribor vypočítavanú pre určité doby splatnosti;

c) určití obchodníci takisto príležitostne využívali možnosti zosúladenia svojich obchodných pozícií vo vzťahu k EIRD na základe takýchto informácií opísaných v písmene a) alebo b);

d) určití obchodníci takisto príležitostne využívali možnosti zosúladenia najmenej jednej z budúcich kotácií svojich bánk predkladaných pre sadzbu Euribor na základe takýchto informácií opísaných v písmene a) alebo b);

e) najmenej jeden obchodník zapojený do takýchto diskusií príležitostne oslovil predkladateľov príslušnej banky pre sadzbu Euribor alebo uviedol, že k takémuto osloveniu dôjde, s cieľom požiadať ich, aby zástupcovi EBF pre výpočty predložili kotácie v určitom smere alebo na špecifikovanej úrovni;

f) najmenej jeden obchodník zapojený do takýchto diskusií príležitostne uviedol, že informuje alebo informoval o odpovedi predkladateľa pred momentom, keď sa musia zástupcovi pre výpočty predkladať denné kotácie pre sadzbu Euribor, alebo v takých prípadoch, keď tento obchodník už danú vec prediskutoval s predkladateľom, postúpil takúto informáciu získanú od predkladateľa obchodníkovi inej strany;

g) najmenej jeden obchodník niektorej strany príležitostne poskytol obchodníkovi inej strany iné podrobné a citlivé informácie o obchodnej alebo cenovej stratégii svojej banky vo vzťahu k EIRD“.

17 V odôvodnení 114 napadnutého rozhodnutia Komisia dodala, že „určití obchodníci zamestnávaní rôznymi stranami okrem toho príležitostne diskutovali o výsledku určenia sadzby Euribor vrátane kotácií predložených konkrétnymi bankami po určení a uverejnení sadzieb Euribor na daný deň“.

18 Komisia sa domnievala, že tieto správania boli súčasťou jediného a pokračujúceho porušenia.

19 Na odôvodnenie tejto kvalifikácie Komisia v prvom rade zohľadnila, že uvedené správania mali jediný hospodársky cieľ (odôvodnenia 444 až 450 napadnutého rozhodnutia), ktorým bolo zníženie hotovostných tokov, ktoré boli účastníci povinní platiť v súvislosti s EIRD alebo zvýšenie hotovostných tokov, ktoré mali prijať. V druhom rade sa Komisia domnievala, že rôzne správania boli súčasťou spoločnej schémy správania z dôvodu, že na karteli sa zúčastňovala stabilná skupina osôb, účastníci vo svojich protisúťažných činnostiach postupovali podľa veľmi podobného vzorca a rôzne diskusie medzi nimi mali rovnakú alebo prekrývajúcu sa tému a teda rovnaký alebo čiastočne rovnaký obsah (odôvodnenia 451 až 456). V treťom rade sa Komisia domnievala, že obchodníci, ktorí sa zúčastnili na protisúťažných výmenách informácií, boli kvalifikovaní odborníci a poznali alebo mali poznať celkový rozsah a hlavné črty celej kartelovej dohody (odôvodnenia 457 až 483).

20 Komisia sa domnievala, že HSBC sa zúčastnila na tomto jedinom a pokračujúcom porušení a zdôraznila, že dvojstranné výmeny informácií s Barclays samé osebe predstavovali porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ (odôvodnenie 486 napadnutého rozhodnutia).

21 Pokiaľ ide o dĺžku tejto účasti, Komisia vo vzťahu k HSBC zohľadnila ako východiskový bod 12. február 2007 (odôvodnenie 620 napadnutého rozhodnutia) a ako deň ukončenia 27. marec 2007 (odôvodnenie 625 napadnutého rozhodnutia).

3. Výpočet výšky pokuty

a) Základná výška pokuty

22 Pokiaľ ide v prvom rade o určenie hodnoty predajov bánk, ktoré sa zúčastnili na karteli, keďže EIRD nevytvárajú predaje v bežnom zmysle slova, Komisia určila hodnotu predajov prostredníctvom náhradnej hodnoty. Navyše vzhľadom na okolnosti veci sa domnievala, že bolo lepšie nezohľadniť priemernú ročnú náhradnú hodnotu, ale vychádzať z náhradnej hodnoty zodpovedajúcej mesiacom, počas ktorých sa banky zúčastnili na porušení (odôvodnenie 640 napadnutého rozhodnutia). Komisia pripomenula, že nie je povinná použiť matematický vzorec a že pri určení výšky každej pokuty disponuje voľnou úvahou (odôvodnenie 647 napadnutého rozhodnutia).

23 Komisia považovala za vhodné zohľadniť ako náhradnú hodnotu hotovostné príjmy dosiahnuté prostredníctvom hotovostných tokov, ktoré každá banka získala zo svojho príslušného portfólia EIRD viazaných na sadzbu Euribor s akoukoľvek splatnosťou a/alebo na sadzbu EONIA a uzavretých s protistranami so sídlom v EHP (odôvodnenie 641 napadnutého rozhodnutia), na ktoré použila jednotný faktor zníženia 98,849 %.

24 Komisia teda vo vzťahu k žalobkyniam zohľadnila ako hodnotu predajov sumu 192 081 799 eur (odôvodnenie 648 napadnutého rozhodnutia).

25 Pokiaľ ide v druhom rade o závažnosť porušenia, Komisia zohľadnila faktor závažnosti 15 %, keďže porušenie spočívalo v koordinácii cien a dohôd o určení cien. Komisia pridala faktor závažnosti 3 % s poukazom na okolnosť, že kartel sa vzťahoval na celý EHP a týkal sa sadzieb relevantných pre všetky EIRD a že tieto sadzby týkajúce sa eur mali základný význam pre harmonizáciu finančných podmienok na vnútornom trhu a pre bankové činnosti v členských štátoch (odôvodnenia 720 a 721 napadnutého rozhodnutia).

26 Pokiaľ ide v treťom rade o dĺžku trvania porušenia, Komisia zdôraznila, že zohľadnila dĺžku účasti každého účastníka na karteli vyjadrenú „v počte mesiacov zaokrúhlenom dole a *pro rata*“, čo ju viedlo k tomu, že na žalobkyne uplatnila násobiteľ 0,08 % (odôvodnenia 727 až 731 napadnutého rozhodnutia).

27 V štvrtom rade Komisia pridala dodatočnú sumu vo výške 18 % z hodnoty predajov, označenú ako „vstupný poplatok“, keďže porušenie spočívalo v horizontálnom určení cien, aby odradila podniky od účasti na takýchto postupoch bez ohľadu na dĺžku trvania porušenia (odôvodnenia 732 až 734 napadnutého rozhodnutia).

28 Komisia teda stanovila základnú výšku pokuty uloženej žalobkyniam na 37 340 000 eur (odôvodnenie 735 napadnutého rozhodnutia).

b) Konečná výška pokuty

29 Pri určení konečnej výšky pokuty Komisia zohľadnila, že HSBC zohrávala v porušení okrajovejšiu alebo menej významnú úlohu, ktorú nemožno porovnávať s hlavnými aktérmi a priznala jej zníženie základnej výšky pokuty v rozsahu 10 % (odôvodnenia 747 až 749 napadnutého rozhodnutia). V článku 2 ods. 1 písm. b) napadnutého rozhodnutia je teda žalobkyniam uložená pokuta v konečnej výške 33 606 000 eur.

II. Konanie a návrhy účastníkov konania

30 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 17. februára 2017 podali žalobkyne žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

31 Na návrh druhej komory Všeobecného súdu tento súd rozhodol podľa článku 28 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu o postúpení veci rozšírenému rozhodovaciemu zloženiu.

32 Na základe návrhu sudcu spravodajcu Všeobecný súd (druhá rozšírená komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 89 rokovacieho poriadku položil 30. januára 2019 účastníkom konania písomné otázky. Komisia odpovedala na otázky položené Všeobecným súdom 14. februára 2019 a žalobkyne 15. februára 2019.

33 Všeobecný súd zaslal 8. marca 2019 účastníkom konania dodatočnú otázku, na ktorú mali odpovedať na pojednávaní.

34 Dňa 18. marca 2019 Všeobecný súd po vypočutí účastníkov konania rozhodol o vylúčení verejnosti z pojednávania podľa článku 109 rokovacieho poriadku.

35 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky položené Všeobecným súdom boli vypočuté na pojednávaní 19. marca 2019. Na tomto pojednávaní bola Komisia požiadaná o dodatočné vysvetlenia k určeniu faktora zníženia 98,849 %, ktorý použila na hotovostné príjmy.

36 Komisia 2. apríla 2019 odpovedala na otázku Všeobecného súdu.

37 Žalobkyne 10. mája 2019 predložili svoje pripomienky k odpovedi Komisie.

38 Komisia 28. mája 2019 predložila svoje pripomienky.

39 Rozhodnutím zo 4. júna 2019 Všeobecný súd (druhá rozšírená komora) rozhodol o ukončení ústnej časti konania.

40 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

– zrušil článok 1 napadnutého rozhodnutia,

– subsidiárne zrušil článok 1 písm. b) napadnutého rozhodnutia,

– ešte subsidiárnejšie zrušil článok 1 písm. b) napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje, že sa zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení,

– zrušil článok 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia,

– subsidiárne podstatne znížil pokutu, ktorá im bola uložená podľa článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia na sumu, ktorú bude Všeobecný súd považovať za primeranú,

– uložil Komisii povinnosť nahradiť im trovy konania alebo subsidiárne primeranú časť ich trov konania.

41 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zamietol žalobu,

– uložil žalobkyniam povinnosť nahradiť trovy konania.

III. Právny stav

42 Vo svojej žalobe žalobkyne podávajú zároveň návrhy na zrušenie článku 1 a článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia a návrhy na zmenu výšky pokuty uloženej uvedeným článkom 2 písm. b). Súd bude rozlišovať medzi preskúmaním návrhov na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia a subsidiárne článku 1 písm. b) uvedeného rozhodnutia na jednej strane a na druhej strane preskúmaním návrhu na zrušenie článku 2 písm. b) uvedeného rozhodnutia, v ktorom Komisia uložila žalobkyniam pokutu 33 606 000 eur, ako aj návrhu na zmenu výšky tejto pokuty.

43 Keďže žalobkyne podávajú návrhy na zrušenie napadnutého rozhodnutia a zároveň na zmenu výšky uloženej pokuty, treba na úvod zdôrazniť, že systém súdneho preskúmania rozhodnutí Komisie týkajúcich sa konaní podľa článku 101 a 102 ZFEÚ spočíva v preskúmaní zákonnosti aktov inštitúcií upravenom v článku 263 ZFEÚ, ktoré môže byť podľa článku 261 ZFEÚ a na návrh žalobcov doplnené tak, že Všeobecný súd vykoná svoju neobmedzenú súdnu právomoc, pokiaľ ide o sankcie uložené v tejto oblasti Komisiou (pozri rozsudok z 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisia, C-99/17 P, EU:C:2018:773, bod 47 a citovanú judikatúru).

44 Pokiaľ ide v prvom rade o rozsah preskúmania zákonnosti upraveného v článku 263 ZFEÚ, tento sa vzťahuje na všetky časti rozhodnutí Komisie týkajúcich sa konaní podľa článkov 101 a 102 ZFEÚ, ktorých hĺbkové právne aj vecné preskúmanie vykonáva súd Únie s prihliadnutím na dôvody uplatnené žalobcom a s ohľadom na všetky relevantné skutočnosti, ktoré žalobca predloží (pozri rozsudok z 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisia, C-99/17 P, EU:C:2018:773, bod 48 a citovanú judikatúru).

45 Treba však pripomenúť, že súdy Únie nemôžu v rámci preskúmania zákonnosti uvedeného v článku 263 ZFEÚ nahradiť odôvodnenie autora napadnutého aktu svojim vlastným odôvodnením (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. januára 2013, Frucona Košice/Komisia, C-73/11 P, EU:C:2013:32, bod 89 a citovanú judikatúru).

46 Pokiaľ ide v druhom rade o rozsah neobmedzenej súdnej právomoci, ktorá bola priznaná súdu Únie článkom 31 nariadenia č. 1/2003 v súlade s článkom 261 ZFEÚ, táto právomoc oprávňuje súd, aby nad rámec jednoduchého preskúmavania zákonnosti sankcie nahradil posúdenie Komisie svojím posúdením a v dôsledku toho zrušil, znížil alebo zvýšil uloženú pokutu alebo penále (pozri rozsudok z 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisia, C-99/17 P, EU:C:2018:773, bod 193 a citovanú judikatúru).

47 Naproti tomu rozsah tejto neobmedzenej súdnej právomoci je na rozdiel od preskúmania zákonnosti upraveného v článku 263 ZFEÚ prísne obmedzený na určenie výšky pokuty (pozri rozsudok z 21. januára 2016, Galp Energía España a i./Komisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 76 a citovanú judikatúru).

A. O návrhoch na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia a subsidiárne článku 1 písm. b) uvedeného rozhodnutia

48 Na podporu svojich návrhov na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia a subsidiárne článku 1 písm. b) uvedeného rozhodnutia žalobkyne uvádzajú päť žalobných dôvodov.

49 Prvý žalobný dôvod sa týka kvalifikácie porušenia z hľadiska cieľa, ktorú zohľadnila Komisia.

50 Prostredníctvom druhého, tretieho a štvrtého žalobného dôvodu žalobkyne napádajú kvalifikáciu jediného a pokračujúceho porušenia, ktorú zohľadnila Komisia. Druhý žalobný dôvod sa týka záveru Komisie, podľa ktorého boli tajné dohody medzi HSBC a ostatnými stranami súčasťou celkového plánu sledujúceho jediný cieľ. Tretí a štvrtý žalobný dôvod sa týkajú úmyslu HSBC prispieť k dosiahnutiu tohto cieľa a jej vedomosti o správaní ostatných účastníkov porušenia.

51 Piaty žalobný dôvod sa týka toho, že napadnuté rozhodnutie bolo prijaté až po rozhodnutí o urovnaní, v ktorom už Komisia zaujala stanovisko k účasti HSBC na danom porušení. Žalobkyne z toho vyvodzujú, že Komisia porušila zásady prezumpcie neviny a riadnej správy vecí verejných, ako aj právo na obhajobu.

1. O prvom žalobnom dôvode týkajúcom sa kvalifikácie porušenia z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ

52 Keďže ide o kvalifikáciu porušenia z hľadiska cieľa, ktorú použila Komisia, treba pripomenúť, že na to, aby sa na dohodu, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup vzťahoval zákaz uvedený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, musia mať „za cieľ alebo následok“ vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

53 V tomto ohľade z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že niektoré typy koordinácie medzi podnikmi majú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že preskúmanie ich následkov nie je nevyhnutné (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 49, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 113; pozri rovnako v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 34).

54 Rozlišovanie medzi „porušeniami z hľadiska cieľa“ a „porušeniami z hľadiska následku“ zohľadňuje okolnosť, že určité formy tajných dohovorov medzi podnikmi možno považovať za škodlivé pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže už z dôvodu ich samotnej povahy (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 50, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 114; pozri rovnako v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 35).

55 Je tak nesporné, že určité dohodnuté správania, ako sú tie, ktoré vedú k horizontálnemu určeniu cien prostredníctvom kartelov, možno považovať za natoľko spôsobilé mať negatívne účinky predovšetkým na cenu, množstvo alebo kvalitu výrobkov a služieb, že preukázanie ich konkrétnych účinkov na trhu sa môže považovať za nepotrebné na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Skúsenosť totiž ukazuje, že takéto správania vedú k zníženiu produkcie a zvýšeniu cien, čo vedie k zlému rozdeleniu zdrojov predovšetkým na úkor spotrebiteľov (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 51, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 115).

56 V prípade, keď analýza určitého typu koordinácie medzi podnikmi neodhalí dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, bude naproti tomu potrebné skúmať jej následky, a na jej zákaz požadovať zhromaždenie dôkazov preukazujúcich, že hospodárska súťaž bola skutočne citeľným spôsobom vylúčená, obmedzená alebo skreslená (rozsudky zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 34; z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 52, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 116).

57 Podľa judikatúry Súdneho dvora na účely posúdenia, či má dohoda medzi podnikmi alebo rozhodnutie združenia podnikov dostatočný stupeň škodlivosti na to, aby sa považovali za obmedzenie hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, je potrebné sústrediť sa na obsah ich ustanovení, na ciele, ktoré majú dosiahnuť, ako aj na hospodársky a právny kontext, do ktorého patria. V rámci posúdenia uvedeného kontextu je potrebné takisto zohľadniť povahu dotknutých výrobkov alebo služieb, ako aj skutočné podmienky fungovania a štruktúry relevantného trhu alebo trhov (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 117; pozri rovnako v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 36).

58 Navyše, hoci úmysel strán nie je faktorom nevyhnutným na určenie obmedzujúcej povahy dohody medzi podnikmi, orgánom pre hospodársku súťaž ani vnútroštátnym súdom a súdom Únie nič nebráni v tom, aby tento úmysel zohľadnili (rozsudky zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 37; z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 54, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 118).

59 Pokiaľ ide konkrétnejšie o výmenu informácií medzi konkurentmi, treba pripomenúť, že kritériá koordinácie a spolupráce, ktoré zakladajú zosúladený postup, musia byť vnímané s prihliadnutím na koncepciu vlastnú ustanoveniam Zmluvy týkajúcim sa hospodárskej súťaže, podľa ktorej si každý

hospodársky subjekt musí autonómne určiť politiku, ktorú mieni sledovať na spoločnom trhu (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 32, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 119).

60 Hoci táto požiadavka autonómie nevylučuje právo hospodárskych subjektov rozumne sa prispôsobovať zistenému alebo očakávanému správaniu ich konkurentov, napriek tomu bráni nadviazaniu priameho alebo nepriameho kontaktu medzi týmito subjektmi, ktorý by mohol buď ovplyvniť správanie skutočného alebo potenciálneho konkurenta na trhu alebo by mohol tomuto konkurentovi odhaliť správanie, ktoré sa hospodársky subjekt rozhodol na tomto trhu realizovať alebo o ktorom uvažuje, pokiaľ cieľom alebo následkom týchto kontaktov je vytvorenie podmienok hospodárskej súťaže, ktoré nezodpovedajú obvyklým podmienkam dotknutého trhu vzhľadom na povahu dodávaných výrobkov alebo poskytovaných služieb, veľkosť a počet podnikov a objem uvedeného trhu (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 33, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 120).

61 Súdny dvor tak rozhodol, že výmena informácií medzi konkurentmi môže byť v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže, pokiaľ zmierňuje alebo odstraňuje stupeň neistoty o fungovaní dotknutého trhu, čo vedie k obmedzeniu hospodárskej súťaže medzi podnikmi (rozsudky z 2. októbra 2003, Thyssen Stahl/Komisia, C-194/99 P, EU:C:2003:527, bod 89; zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 35, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 121).

62 Protisúťažný cieľ treba pripísať najmä výmene informácií, ktorá môže v mysli dotknutých subjektov vylúčiť neistotu o tom, kedy, v akom rozsahu a akými spôsobmi dotknuté podniky prispôsobia svoje správanie na trhu (rozsudok z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 122; pozri rovnako v tomto zmysle rozsudok zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 41).

63 Navyše zosúladený postup môže mať protisúťažný cieľ, aj keď nemá priamu súvislosť so spotrebiteľskými cenami. Zo znenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ totiž nevyplýva, že zakázané sú len zosúladené postupy, ktoré majú priamy vplyv na ceny zaplatené konečnými spotrebiteľmi (rozsudok z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 123; pozri rovnako v tomto zmysle rozsudok zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 36).

64 Naopak, z uvedeného článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ vyplýva, že zosúladený postup môže mať protisúťažný cieľ, pokiaľ spočíva „v priamom alebo nepriamom určení nákupných alebo predajných cien alebo iných obchodných podmienok“ (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 37, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 124).

65 V každom prípade má článok 101 ZFEÚ, podobne ako iné pravidlá hospodárskej súťaže uvedené v Zmluve, chrániť nielen priame záujmy konkurentov alebo spotrebiteľov, ale aj štruktúru trhu a tým hospodársku súťaž ako takú. Konštatovanie existencie protisúťažného cieľa zosúladeného postupu preto nemožno podmieňovať existenciou priamej súvislosti tohto postupu so spotrebiteľskými cenami (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, body 38 a 39, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 125).

66 Napokon treba pripomenúť, že zo samotného znenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ vyplýva, že pojem zosúladeného postupu zahŕňa okrem zosúladenia medzi dotknutými podnikmi správanie na trhu nasledujúce po tomto zosúladení a vzťah príčiny a následku medzi týmito dvoma skutočnosťami (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 51, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 126).

67 V tejto súvislosti sa Súdny dvor domnieval, že ak neexistuje dôkaz opaku, ktorý musia predložiť dotknuté hospodárske subjekty, je potrebné predpokladať, že podniky zúčastňujúce sa na zosúlaďovaní postupu a naďalej pôsobiace na trhu zohľadňujú pri určovaní svojho správania na tomto trhu informácie, ktoré si vymenili so svojimi konkurentmi. Súdny dvor predovšetkým dospel k záveru, že takýto zosúladený postup patrí do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ aj keď nemá prosúťažné následky na uvedenom trhu (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 51, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 127).

68 S prihliadnutím na tieto úvahy treba preskúmať prvý žalobný dôvod, prostredníctvom ktorého žalobkyne napádajú kvalifikáciu porušenia z hľadiska cieľa, ktorú Komisia uplatnila na každú z kategórií vytýkaného správania. Žalobkyne rozdeľujú svoju argumentáciu na dve časti podľa toho, či sa týka na jednej strane správaní súvisiacich s manipuláciou s kotáciami predloženými pre sadzbu Euribor z 19. marca 2007, a na druhej strane správaní nesúvisiacich s touto manipuláciou, teda výmen informácií medzi obchodníkmi HSBC a obchodníkmi iných bánk o ich obchodných pozíciách alebo ich stredových cenách.

69 V článku 1 napadnutého rozhodnutia Komisia skonštatovala, že došlo k porušeniu článku 101 ZFEÚ spočívajúcemu v „dohodách a/alebo zosúladených postupoch, ktorým cieľom bolo skresliť bežný vývoj cenových zložiek v odvetví [EIRD]“.

70 Tieto dohody a/alebo zosúladené postupy vytýkané bankám, vrátane HSBC, boli opísané v odôvodneniach 113, 358 a 392 napadnutého rozhodnutia. Ako správne zdôrazňujú žalobkyne, tieto dohody a/alebo zosúladené postupy možno rozdeliť do troch skupín, podľa toho, či sa týkajú po prvé, manipulácie s kotáciami prekladanými pre sadzbu Euribor [odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. a): výmeny informácií o preferenciách týkajúcich sa úrovne sadzby Euribor; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. d): výmeny informácií o možnosti zosúladiť kotácie predkladané pre sadzbu Euribor; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. e): oslovenie predkladateľa kotácií pre sadzbu Euribor v rámci jeho banky zúčastneným obchodníkom; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. f): dohody o informovaní o pokusoch ovplyvniť kotácie predkladané pre sadzbu Euribor], po druhé, výmen informácií o obchodných pozíciách, pokiaľ ide o EIRD [odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. b): výmeny informácií o ich obchodných pozíciách/angažovanosti; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. c): výmeny informácií o možnosti zosúladiť ich obchodné pozície] a po tretie, výmen podrobných, verejnosti nedostupných informácií o ich úmysloch a stratégii v oblasti ceny EIRD [odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. g)].

71 Všeobecný súd sa domnieva, že na úvod sa treba zaoberať dvomi pripomienkami Komisie a žalobkýň.

72 V prvom rade Komisia tvrdí, že žalobkyne nesprávne napádajú rôzne správania vytýkané HSBC na individuálnom základe a zdôrazňuje ich vzájomnú závislosť. Komisia v podstate tvrdí, že nemožno robiť rozdiel podľa toho, či ide o manipuláciu z 19. marca 2007, výmeny informácií o obchodných pozíciách alebo výmeny podrobných, verejnosti nedostupných informácií o ich úmysloch a stratégii v oblasti cien EIRD, v tomto prípade o stredových cenách EIRD.

73 S touto výhradou však nemožno súhlasiť. Rozdiel, ktorý robia žalobkyne, totiž iba preberá rozdiel, ktorý robila Komisia v napadnutom rozhodnutí a ktorý bol pripomenutý v bode 70 vyššie. Navyše, najmä z odôvodnení 365, 387, 393 a 442 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia sa domnievala, že tieto správania mali za cieľ obmedziť hospodársku súťaž nielen spolu, ale aj na individuálnom základe.

74 V druhom rade žalobkyne podotýkajú, že v niektorých odôvodneniach napadnutého rozhodnutia Komisia neodôvodňuje existenciu cieľa obmedzujúceho hospodársku súťaž iba tým, že dané postupy skreslili bežný vývoj cenových zložiek v odvetví EIRD, ale aj odkazom na narušenie iných obchodných

podmienok v odvetví EIRD v zmysle článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ. Tvrdia, že keďže táto kvalifikácia sa nenachádza v článku 1 napadnutého rozhodnutia, nemožno ju zohľadniť na účely odôvodnenia záveru o obmedzení hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, ktorý urobila Komisia.

75 Komisia tvrdí, že formulácia výroku napadnutého rozhodnutia nebráni tomu, aby sa oprela o záver o existencii narušenia iných obchodných podmienok, keďže tento záver je jasne vysvetlený v jeho odôvodneniach.

76 Treba pripomenúť, že výrok aktu nemožno oddeliť od jeho odôvodnenia, takže v prípade potreby sa výrok musí vykladať s prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli k jeho prijatiu (pozri uznesenie z 30. apríla 2007, EnBW Energie Baden-Württemberg/Komisia, T-387/04, EU:T:2007:117, bod 127 a citovanú judikatúru). Hoci iba výrok rozhodnutia môže vyvolať právne účinky, rovnako platí, že posúdenia formulované v odôvodnení rozhodnutia môžu byť predložené súdu Únie na preskúmanie zákonnosti, pokiaľ ako odôvodnenie aktu spôsobujúceho ujmu predstavujú nevyhnutný základ výroku tohto aktu alebo ak môže toto odôvodnenie zmeniť podstatu toho, o čom bolo rozhodnuté vo výroku daného aktu (pozri rozsudok z 1. júla 2009, KG Holding a i./Komisia, T-81/07 až T-83/07, EU:T:2009:237, bod 46 a citovanú judikatúru).

77 Keďže teda Komisia zdôraznila na podporu svojho záveru o existencii obmedzení hospodárskej súťaže nielen koordináciu a/alebo určenie cien, ale aj narušenie iných obchodných podmienok v odvetví EIRD, a to najmä v odôvodneniach 384, 388, 393, 415, 423 a 488 napadnutého rozhodnutia, v zásade nič nebráni zohľadneniu tejto úvahy na účely posúdenia zákonnosti článku 1 napadnutého rozhodnutia napriek tomu, že tento článok výslovne neodkazuje na uvedené obchodné podmienky.

a) O prvej časti žalobného dôvodu napádajúcej kvalifikáciu manipulácie so sadzbou Euribor z 19. marca 2007 ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa

78 Žalobkyne na úvod tvrdia, že banky si na trhu EIRD konkurujú iba počas uzatvárania týchto zmlúv a iba na základe pevnej sadzby, ktorá predstavuje ich cenu. Domnievajú sa, že názor Komisie, podľa ktorého je cieľom strán EIRD optimalizovať ich hotovostné toky nezohľadňuje činnosti spojené s tvorbou trhu a zabezpečením rizika. Myslia si, že prejednávaná vec sa odlišuje od veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 10. novembra 2017, Icap a i./Komisia (T-180/15, EU:T:2017:795), v ktorej nebol predmetom prejednania význam činností spojených s tvorbou trhu, hoci z neho vyplýva, že pre banky konajúce v tomto postavení sa pevná sadzba určuje odlišne a ku hospodárskej súťaži dochádza iba na základe tejto pevnej sadzby.

79 Žalobkyne v podstate uznávajú, že cieľom manipulácie z 19. marca 2007 bolo dosiahnuť zníženie sadzby Euribor-3M dňa 19. marca 2007 a že v tomto rámci obchodník Barclays poprosil obchodníka HSBC, aby požiadal predkladateľa kotácie o predloženie nízkej ponuky na 19. marca 2007, k čomu došlo. Žalobkyne však na jednej strane popierajú, že táto manipulácia mala za cieľ skresliť cenové zložky a/alebo obchodné podmienky v odvetví EIRD, a na druhej strane tvrdia, že cieľ spočívajúci v manipulácii hotovostných tokov nemá protisúťažnú povahu.

80 V prvom rade žalobkyne popierajú, že táto manipulácia mala za cieľ koordináciu a/alebo určenie cenových zložiek EIRD, ako Komisia zdôraznila v odôvodnení 411 napadnutého rozhodnutia, keďže táto manipulácia týkala pohyblivej sadzby EIRD, hoci ich cena je tvorená pevnou sadzbou. Sadzba Euribor-3M nie je ani relevantným faktorom pri určení ceny EIRD ani zložkou tejto ceny. V tejto súvislosti žalobkyne tvrdia, že názor Komisie, podľa ktorého je pohyblivá sadzba faktorom pri určení pevnej sadzby pri uzavretí nových EIRD sa nevyhnutne zakladá na tom, že k uzavretiu nových zmlúv dôjde po manipulácii. S odkazom na znalecký posudok z oblasti ekonómie vypracovaný na ich žiadosť tvrdia, že zosúladenie obchodných pozícií v závislosti od plánovanej manipulácie by bolo v neprospech

dotknutých obchodníkov. Z toho vyvodzujú, že v odôvodnení 411 napadnutého rozhodnutia došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu, zjavne nesprávnemu posúdeniu alebo nedostatočnému odôvodneniu.

81 V druhom rade žalobkyne zdôrazňujú, že sa zdá, že napadnuté rozhodnutie naznačuje, že manipulácia z 19. marca 2007 spočíva okrem určenia cien aj vo výmene informácií o zámeroch obchodníkov, ktorá mala za následok zníženie neistoty typickej pre trh EIRD. Tvrdia, že Komisia nepredložila dôkaz takéhoto správania vo vzťahu k obchodníkom HSBC. Nie je preukázané, že títo obchodníci využili informačnú asymetriu, ktorá by im umožňovala ponúknuť lepšie podmienky ako ich konkurenti. Žalobkyne popierajú, že sú povinné preukázať, že zosúladenie nijako neovplyvnilo správanie HSBC a pripomínajú, že je na Komisii, aby preukázala existenciu protisúťažného cieľa.

82 V treťom rade žalobkyne tvrdia, že zmienku v odôvodnení 388 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorej manipuláciu predstavuje určenie obchodných podmienok v zmysle článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ, nemožno zohľadniť, keďže sa nenachádza vo výroku napadnutého rozhodnutia. Dodávajú, že táto časť úvahy Komisie je v každom prípade nedostatočne odôvodnená, keďže nie je poskytnuté žiadne vysvetlenie. Táto zmienka je tiež nesprávna, keďže nejde o práva a povinnosti strán podľa zmluvy.

83 V štvrtom rade žalobkyne tvrdia, že cieľ spočívajúci v manipulácii hotovostných tokov nemá protisúťažnú povahu, keďže nebol dosiahnutý prostredníctvom dohody obmedzujúcej hospodársku súťaž medzi obchodníkmi. Pripomínajú, že ku hospodárskej súťaži na trhu EIRD dochádza v čase uzavretia EIRD a nie na úrovni hotovostných tokov vyplácaných alebo prijímaných na základe EIRD. Žalobkyne v podstate popierajú, že hotovostné toky môžu mať nepriamy vplyv na ceny EIRD.

84 Komisia navrhuje zamietnutie tejto časti žalobného dôvodu.

85 V prejednávanej časti žalobného dôvodu je spochybnená kvalifikácia manipulácie so sadzbou Euribor z 19. marca 2007 ako cieľa obmedzujúceho hospodársku súťaž. Skutočná účasť HSBC na tejto manipulácii je posúdená najmä v odôvodneniach 271, 275, 289, 322, 328 a 329 napadnutého rozhodnutia.

86 Z uvedených odôvodnení v podstate vyplýva, že toto správanie spočívalo v predložení nízkych kotácií pre sadzbu Euribor-3M dňa 19. marca 2007 s cieľom znížiť v tento deň túto sadzbu a dosiahnuť tak zisk z kategórie derivátov splatných k tomuto dňu v dôsledku rozdielu v sadzbe („spread“) oproti derivátom viazaným na sadzbu EONIA.

87 Táto manipulácia konkrétnejšie spočívala hlavne v manipulácii jedného typu EIRD, a to termínovaných zmlúv („futures“) na úrokovú sadzbu viazanú na Euribor-3M. Podľa tohto typu zmluvy v podstate jedna zmluvná strana, označená ako kupujúci, dostáva počas zmluvy pevnú sadzbu, zatiaľ čo druhá zmluvná strana, označená ako predávajúci, dostáva pohyblivú sadzbu. Manipulácia spočívala v postupnom získaní veľmi významnej „nákupnej“ angažovanosti, za ktorú potom banka dostáva pevnú sadzbu a zaplatí pohyblivú sadzbu a v dosiahnutí zníženia úrovne pohyblivej sadzby ku dňu splatnosti prostredníctvom zosúladeného postupu.

88 Odkaz na deriváty viazané na sadzbu EONIA súvisí so skutočnosťou, že účastníci kartelu zabezpečili ich „nákupnú“ angažovanosť v prípade termínovaných zmlúv „futures“ viazaných na Euribor 3-M opačnou angažovanosťou: teda v tomto prípade „swapmi“ s rovnakou splatnosťou viazanými na sadzbu EONIA. Ako bolo spomenuté v bode 14 vyššie, EONIA je dennou sadzbou, ktorú vypočítava ECB.

89 V dôsledku toho, že banky zúčastnené na karteli 19. marca 2007 umelo dosiahli zníženie sadzby Euribor vo vzťahu k sadzbe EONIA, mohli očakávať finančný zisk.

90 Z odôvodnení 257 a 258 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že myšlienka tejto manipulácie vznikla minimálne 1. februára 2007 počas rozhovorov medzi obchodníkmi Deutsche Bank, Barclays a Société générale. Z odôvodnenia 271 uvedeného rozhodnutia vyplýva, že 12. februára 2007 obchodník Barclays informoval o tomto pláne obchodníka HSBC a z odôvodnenia 275 toho istého rozhodnutia zase to, že k rozhovoru o tejto manipulácii došlo aj v nasledujúci deň. V odôvodnení 289 napadnutého rozhodnutia sa spomína rozhovor z 28. februára 2007 medzi týmito dvomi obchodníkmi o znížení rozpätia („spread“) medzi sadzbami Euribor-3M a EONIA. Napokon v odôvodnení 322 napadnutého rozhodnutia sa spomína rozhovor z 19. marca 2007, v ktorom obchodník Barclays prosí obchodníka HSBC, aby požiadal predkladateľov tejto banky o predloženie veľmi nízkej kotácie pre sadzbu Euribor-3M, čo tento obchodník urobil.

91 Žalobkyne nepopierajú pravdivosť skutočností uvádzaných Komisiou. Domnievajú sa skôr, že tieto skutočnosti nemôžu odôvodniť kvalifikáciu porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa zohľadnenú Komisiou.

92 Z odôvodnenia 384 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia sa domnievala, že manipulácia z 19. marca 2007 mala za cieľ ovplyvniť hotovostné toky, ktoré sa mali vyplácať na základe EIRD spôsobom, ktorý bol v prospech účastníkov tejto manipulácie. V odôvodnení 411 napadnutého rozhodnutia Komisia v reakcii na tvrdenie žalobkýň vyvracajúce kvalifikáciu správaní pripisovaných HSBC ako porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v podstate zdôraznila, že sadzba Euribor priamo určovala hotovostné toky, ktoré sa mali vyplácať podľa „pohyblivej odnože“ EIRD a bola tiež relevantná pre určenie hotovostných tokov, ktoré sa mali vyplácať podľa „pevnej odnože“ EIRD, keďže bola nepriamo zohľadňovaná v čase určenia pevnej sadzby prostredníctvom krivky výnosu, ktorá sa zakladala na očakávaných pohyblivých sadzbách.

93 V odôvodnení 394 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že všetky správania opísané v odôvodnení 392 jej rozhodnutia, vrátane manipulácie z 19. marca 2007, obmedzovali hospodársku súťaž tým, že vytvorili informačnú asymetriu medzi subjektami na trhu, keďže účastníci porušenia boli jednak v lepšej pozícii na to, aby vopred s určitou presnosťou vedeli, na akej úrovni bude alebo mala byť určená sadzba Euribor ich konkurentami konajúcimi v zhode a na druhej strane vedeli, či bola sadzba Euribor v konkrétny deň určená na umelej úrovni alebo nie.

94 Táto úvaha neobsahuje žiadne nesprávne právne posúdenie alebo nesprávne posúdenie skutkového stavu.

95 V tejto súvislosti treba uviesť, že vplyv manipulácie so sadzbou Euribor na hotovostné toky vytvárané dotknutými derivátmi je zrejmý. Účastníci 19. marca 2007 umelo dosiahli zníženie sadzby Euribor tak, aby sumy, ktoré mali platiť podľa „pohyblivej odnože“ termínovaných zmlúv „futures“ viazaných na sadzbu Euribor, boli nižšie.

96 Keď teda obchodníci HSBC dojednávali „pevnú odnož“ týchto termínovaných zmlúv „futures“, t. j. pevnú sadzbu určujúcu platby, ktoré mali prijať, mohli tak urobiť s vedomím, že pohyblivá sadzba určujúca platby, ktoré budú musieť vyplatiť, bude nízka. Mohli tak ponúknuť sadzbu na konkurencieschopnejšej úrovni ako ich konkurenti, pretože vedeli, že hotovostné toky spojené s týmito zmluvami zostanú kladné.

97 Toto správanie zákonite obmedzilo hospodársku súťaž v ich prospech a na úkor iných subjektov na trhu. Platí to nielen pre ich protistrany, ktorých platby prijaté podľa „pohyblivej odnože“ EIRD boli umelo znížené, ale aj pre banky, ktoré chceli zaujať „nákupnú“ pozíciu voči danému typu EIRD, ale neuzavreli obchod z dôvodu konkurencieschopnejšej sadzby ponúknutej účastníkmi manipulácie. Táto manipulácia bola rovnako na úkor subjektov na trhu, ktoré z dôvodu, že o nej nevedeli, zaujali opačné obchodné pozície ako HSBC a Barclays. V tejto súvislosti možno uviesť, že výrazy použité obchodníkmi

týchto dvoch bánk v telefonickom rozhovore bezprostredne po manipulácii z 19. marca 2007, spomenutom v odôvodnení 329 napadnutého rozhodnutia, jednoznačne preukazujú, že vnímali negatívne účinky ich manipulácie na ich konkurentov.

98 Jednotlivé tvrdenia uvádzané žalobkyňami nemôžu spochybniť opodstatnenosť tohto záveru.

99 Prvá séria tvrdení uvádzaných žalobkyňami spočíva v tom, že tvrdia, že manipulácia so sadzbou Euribor nemôže predstavovať obmedzenie hospodárskej súťaže v podstate z dôvodu, že súťažný vzťah existuje medzi bankami iba pri uzatváraní EIRD a iba na základe sadzby upravenej podľa ich „pevnej odnože“, ktorá samotná predstavuje „cenu“ EIRD.

100 Táto výhrada vychádza z predpokladu, že k uzatváraniu EIRD dochádza iba na základe hospodárskej súťaže založenej na pevnej sadzbe. Ako však Komisia správne uviedla v napadnutom rozhodnutí, hotovostné toky vytvárané EIRD vyplývajú zo započítania platieb, ktoré sa majú platiť podľa „pevnej odnože“ a „pohyblivej odnože“ EIRD. Obchodník tak bude schopný nielen zlepšiť hotovostné toky plynúce z existujúcich EIRD prostredníctvom manipulácie s referenčnou sadzbou v závislosti od jeho celkového postavenia dlžníka alebo veriteľa, ale bude tiež schopný dojednať pevnú sadzbu pri zmluvách, ktoré uzatvára so znalosťou privilegovaných informácií o pohyblivej sadzbe platnej v dni relevantné pre určenie hotovostných tokov. Jeho súťažné postavenie môže byť v porovnaní so súťažným postavením jeho konkurentov, ktorí takéto informácie nemajú iba vylepšené.

101 Žalobkyne tvrdia, že nebolo v záujme bánk zúčastnených na manipulácii z 19. marca 2007, aby prispôsobili svoje obchodné pozície v závislosti od tejto manipulácie a pritom odkazujú na body 347 až 351 znaleckého posudku z oblasti ekonómie (pozri bod 80 vyššie). Táto argumentácia, ako aj príslušné časti uvedeného posudku, však obsahujú iba všeobecné úvahy, podľa ktorých nie je v záujme bánk ponúknuť lepšie podmienky ako ich konkurenti z dôvodu, že by to znížilo výnosnosť EIRD. Táto argumentácia neumožňuje vyvrátiť skutočnosť, že na základe privilegovaných informácií o pohyblivej sadzbe, ktorá bude platiť v relevantné dni, je obchodník schopný určiť pevnú sadzbu, ktorú potrebuje ponúknuť na to, aby na jednej strane zabezpečil výnosnosť EIRD, teda vytvorenie kladných hotovostných tokov pre jeho banku a záporných hotovostných tokov pre jeho protistranu a na druhej strane to, aby sa táto pevná sadzba javila pre protistranu zaujímavejšia ako sadzba ponúknutá jeho konkurentmi.

102 V tejto súvislosti treba uviesť, že neexistuje vnútorný rozpor medzi možnosťou dotknutých bánk ponúknuť lepšie podmienky ako ich konkurenti na jednej strane a kvalifikáciou porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa na druhej strane. Za okolností prejednávanej veci je totiž táto možnosť skôr prejavom zmeny konkurenčného procesu na trhu EIRD v prospech iba tých bánk, ktoré sa zúčastnili na tajných dohovoroch.

103 Tento záver je ešte viac opodstatnený s prihliadnutím na charakteristické črty manipulácie z 19. marca 2007. Vyplýva z nich, že bolo v záujme bánk, aby so zreteľom na túto manipuláciu zmenili svoju obchodnú pozíciu prostredníctvom nadobudnutia čo najvýznamnejšej „nákupnej“ angažovanosti voči termínovaným zmluvám „futures“ viazaným na sadzbu Euribor-3M s očakávaním organizovaného zníženia tejto sadzby. V tejto súvislosti veľa prezrádza skutočnosť, že sa zdá, že počas telefonického rozhovoru medzi obchodníkom HSBC a obchodníkom Barclays, ku ktorému došlo 19. marca 2007 bezprostredne po manipulácii, a ktorý sa spomína v odôvodnení 329 napadnutého rozhodnutia, obchodník HSBC ľutoval, že neprofitoval z manipulácie rovnako ako obchodník Barclays, ktorý si vybudoval významnejšiu „nákupnú“ pozíciu.

104 S prihliadnutím na význam sadzby Euribor pri určení hotovostných tokov, ktoré sa majú platiť podľa týchto zmlúv, treba teda zamietnuť prvú sériu tvrdení, ktoré majú preukázať, že Komisia sa dopustila pochybenia, keď dospela k záveru, že správanie, ktoré malo zmanipulovať sadzbu Euribor-3M dňa

19. marca 2007, malo cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž. Z toho tiež vyplýva, že Všeobecný súd bol schopný vykonať svoje preskúmanie zákonnosti a že táto časť úvahy Komisie teda nie je nedostatočne odôvodnená na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne.

105 V druhej sérii tvrdení žalobkyne vytýkajú Komisii, že sa zamerala iba na obchodovanie s EIRD na vlastný účet a nezohľadnila, že HSBC obchodovala s EIRD na účely zabezpečenia rizika a tvorby trhu.

106 Pojem „tvorca trhu“ je v odôvodnení 40 napadnutého rozhodnutia definovaný takto: „tvorcovia trhu sú jednotlivci alebo spoločnosti, ktoré vyhlásia, že sú schopné a chcú predávať alebo nakupovať finančné produkty, ako sú cenné papiere alebo finančné deriváty, za ceny, ktoré sami určia a to všeobecným a trvalým spôsobom (prostredníctvom pevných nákupných a predajných cien) a nie pre každý konkrétny obchod“. Žalobkyne túto definíciu nespochybnili.

107 Keďže „tvorcovia trhu“ zasahujú všeobecne a trvalo do trhu EIRD, uzatvárajú väčší počet obchodov ako iní aktéri na trhu, vždy s cieľom dosiahnutia zisku. Podľa argumentácie žalobkýň sa tvorca trhu usiluje o dosiahnutie zisku hlavne na základe rozdielu medzi nákupnou a predajnou cenou pri množstve zmlúv, ktoré uzatvára, teda rozdielu medzi všetkými jeho „nákupnými“ a „predajným“ pozíciami, a nie na základe rozdielu medzi pevnou a pohyblivou sadzbou pri každej zo zmlúv.

108 Ak však tvorca trhu môže dosiahnuť zisk tým, že využije rozdiel medzi cenou, za ktorú nakupuje a predáva EIRD, neznamená to, že sa neusiluje o zisk založený na rozdiele medzi pevnou a pohyblivou sadzbou jedného a toho istého EIRD. Zdá sa totiž málo pravdepodobné, že obchodník dojednávajúci zvlášť vysoký počet zmlúv nezohľadní očakávanie toho, aká bude premenlivá sadzba pritom, keď navrhuje cenu založenú na pevnej sadzbe

109 Postavenie obchodníka HSBC ako „tvorcu trhu“ ešte viac potvrdzuje nepravdepodobnosť tvrdenia žalobkýň založeného na tom, že nebolo v záujme HSBC, aby prispôsobila svoje obchodné pozície v závislosti od manipulácie z 19. marca 2007, ktoré je posúdené v bodoch 101 až 103 vyššie. Prijať nižšiu úroveň výnosnosti pripadajúcej na jeden obchod je totiž s očakávaním uzavretia veľkého počtu obchodov úplne logické.

110 Napokon, pokiaľ žalobkyne zdôrazňujú skutočnosť, že EIRD sú uzatvárané aj na účely zabezpečenia rizika, stačí uviesť, že takéto využitie EIRD nijako neneguje okolnosť, že tvorcovia trhu môžu využiť EIRD aj na špekulatívne účely, ako to pripomenula Komisia v odôvodnení 38 napadnutého rozhodnutia.

111 Vzhľadom na uvedené treba zamietnuť druhú sériu tvrdení uvedených žalobkyňami a dospieť k záveru, že Komisia správne skonštatovala, že na manipuláciu z 19. marca 2007, na ktorej sa HSBC zúčastnila, sa vzťahuje kvalifikácia porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

112 V tretej sérii tvrdení žalobkyne vyslovujú výhrady voči tomu, že Komisia posúdila manipuláciu z 19. marca 2007 aj ako určenie obchodných podmienok v zmysle článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ.

113 Keďže však kvalifikácia manipulácie z 19. marca 2007 ako porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa je z dôvodov vysvetlených v bodoch 94 až 111 vyššie odôvodnená právne dostatočným spôsobom, treba tieto tvrdenia zamietnuť ako neúčinné. Možno na ne totiž uplatniť ustálenú judikatúru, podľa ktorej platí, že keď sú určité dôvody rozhodnutia samé osebe spôsobilé toto rozhodnutie právne dostatočným spôsobom odôvodniť, vady, ktorými by prípadne mohli byť postihnuté iné dôvody aktu, v každom prípade nemajú nijaký vplyv na jeho výrok (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudky z 12. júla 2001, Komisia a Francúzsko/TF1, C-302/99 P a C-308/99 P, EU:C:2001:408, bod 27, a z 12. decembra 2006, SELEX Sistemi Integrati/Komisia, T-155/04, EU:T:2006:387, bod 47).

114 Vzhľadom na uvedené sa prvá časť žalobného dôvodu zamieta.

b) O druhej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa kvalifikácie iných správaní vytýkaných HSBC ako porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa

115 V rámci tejto časti žalobného dôvodu žalobkyne napádajú skutočnosť, že Komisia posúdila ako porušenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa správania, ktoré sa nevzťahujú na manipuláciu so sadzbou Euribor z 19. marca 2007 a sú uvedené v napadnutom rozhodnutí ako výmeny informácií týkajúce sa jednak informácií o „obchodných pozíciách“ a jednak „podrobných verejnosti nedostupných informácií o ich úmysloch a stratégii v oblasti ceny EIRD“. Pokiaľ ide o túto druhú kategóriu, HSBC boli vytýkané výmeny informácií, ktoré sa mali týkať „stredových cien“ EIRD.

116 Žalobkyne podotýkajú, že výmeny informácií, o ktoré ide v tejto časti žalobného dôvodu, sa obmedzujú na šesť on-line rozhovorov medzi 12. februárom a 27. marcom 2007, ktoré sa netýkali manipulácie so sadzbou Euribor.

117 Žalobkyne tvrdia, že rozhovory opísané v napadnutom rozhodnutí ako výmeny informácií o obchodných pozíciách boli nedostatočné na to, aby umožnili dotknutým obchodníkom koordinovať ich obchodné pozície. Žalobkyne napádajú posúdenie rozhovorov z 12. a 16. februára a z 9. a 14. marca 2007, ktoré urobila Komisia.

118 Pokiaľ ide o rozhovory opísané v napadnutom rozhodnutí ako výmeny informácií o stratégiách v oblasti cien, žalobkyne popierajú, že stredová cena predstavuje „cenu“, „cenník“ alebo „cenovú zložku“, ktoré by umožňovali túto kvalifikáciu a tvrdia, že stredová cena nie je informáciou dôvernej povahy a že takéto rozhovory sú v prospech hospodárskej súťaže. Napádajú posúdenie rozhovorov zo 14. a 16. februára 2007, ktoré urobila Komisia.

119 Komisia k tomu uvádza, že skutočnosti napadnuté v žalobe nie sú jedinými príkladmi výmen citlivých informácií, na ktorých sa zúčastnila HSBC.

120 Pokiaľ ide o rozhovory opísané v napadnutom rozhodnutí ako výmeny informácií o obchodných pozíciách, Komisia zdôrazňuje, že hoci niektoré z nich priamo súvisia s manipuláciou z 19. marca 2007, ich cieľom ako takých je ovplyvniť hotovostné toky na základe EIRD narušením bežného priebehu hospodárskej súťaže.

121 Pokiaľ ide o rozhovory opísané v napadnutom rozhodnutí ako výmeny informácií o stratégiách v oblasti cien, Komisia sa domnieva, že stredové ceny umožňujú predvídať ceny dopytu a ponuky a teda že tieto výmeny informácií znižujú neistotu týkajúcu sa pravdepodobnej úrovne týchto cien, a že vedenie týchto rozhovorov nezodpovedá bežným podmienkam fungovania relevantného trhu a je v neprospech spotrebiteľov.

122 Komisia trvá na posúdení rozhovorov z 12., 14. a 16. februára a z 9. a 14. marca 2007, ktoré urobila v napadnutom rozhodnutí.

123 Na úvod treba uviesť, že hoci z preskúmania prvej časti tohto žalobného dôvodu vyplýva, že účasť HSBC na porušení hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa je preukázaná právne dostatočným spôsobom, má preskúmanie tejto druhej časti napriek tomu svoj význam. Existencia iných protisúťažných správaní zo strany HSBC je totiž relevantná pre posúdenie závažnosti porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ, ktorého sa dopustila HSBC, a v dôsledku toho aj primeranosti pokuty, ktorá jej bola uložená. Medzi faktory, na ktoré možno prihliadať pri posúdení závažnosti porušení, patrí totiž počet a intenzita protisúťažných správaní (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. decembra 2011, Chalkor/Komisia, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 57 a citovanú judikatúru, a z 26. septembra 2018, Infineon Technologies/Komisia, C-99/17 P, EU:C:2018:773, bod 197).

124 Všeobecný súd uvádza, že argumentáciu žalobkýň možno rozdeliť na dve výhrady podľa toho, či napáda dôvodnosť kvalifikácie výmen informácií o stredových cenách ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa alebo dôvodnosť kvalifikácie výmen informácií o obchodných pozíciách ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

1) O výhrade napádajúcej dôvodnosť kvalifikácie výmen informácií o stredových cenách ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa

125 V tomto prípade ide o dva rozhovory, na ktorých sa HSBC zúčastnila a ktoré sa týkali stredových cien (označovaných v napadnutom rozhodnutí tiež ako „mids“) EIRD a prebehli 14. februára 2007 (odôvodnenia 283 až 285 napadnutého rozhodnutia), a 16. februára 2007 (odôvodnenia 286 až 288 uvedeného rozhodnutia). Tieto rozhovory patria do kategórie protisúťažných správaní uvedených v odôvodnení 113 písm. g), v odôvodnení 358 písm. g) a v odôvodnení 392 písm. g) napadnutého rozhodnutia (výmeny podrobných, verejnosti nedostupných informácií o ich úmysloch a stratégii určovania cien EIRD).

126 Rovnako ako v prípade manipulácie z 19. marca 2007, Komisia v odôvodnení 394 napadnutého rozhodnutia odôvodnila kvalifikáciu týchto výmen informácií ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa odkazom na vytvorenie informačnej asymetrie medzi aktérmi na trhu, keďže účastníci porušenia boli jednak v lepšej pozícii na to, aby vopred s určitou presnosťou vedeli, na akej úrovni bude alebo mala byť určená sadzba Euribor ich konkurentami konajúcimi v zhode a na druhej strane vedeli, či bola sadzba Euribor v konkrétny deň určená na umelej úrovni alebo nie.

127 Dôvody konkrétnejšie sa týkajúce stredových cien sa nachádzajú v iných častiach napadnutého rozhodnutia.

128 V odôvodnení 32 napadnutého rozhodnutia sa tak zdôrazňuje, že výrazy „run“ alebo „mids“ „možno jednoducho opísať ako cenníky obchodníka, obchodného oddelenia alebo banky vzťahujúce sa na určité štandardné finančné produkty“. V odôvodnení 34 uvedeného rozhodnutia sa uvádza, že výraz „mid“ „odkazuje na stredovú alebo priemernú cenu medzi cenami dopytu a ponuky (napríklad vybranými, modelovanými, kótovanými alebo dojednanými) za konkrétny produkt[; že mid] často slúži ako spoľahlivá približná hodnota ceny, za ktorú by tvorca trhu uzavrel obchod so zákazníkom predovšetkým v prípade, keď je trh likvidný a rozpätie dopyt/ponuka je obmedzené“.

129 Rovnako v odôvodnení 34 napadnutého rozhodnutia Komisia odkázala na okolnosť, ktorú jej vysvetlila banka, „že obchodníci s derivátmi používa[li] stredové body na svojich výnosových krivkách na určenie cien dopytu alebo ponuky, ktoré ponúknu na trhu[; že] ak obchodník s derivátmi pozná stredovú cenu konkurenta, hoci reálne nejde o cenu transakcie, môže lepšie určiť skutočné ceny dopytu a ponuky svojich konkurentov…[; že] stredové ceny sa používajú na určenie cien, riadenie obchodných pozícií a ocenenie portfólia“.

130 V odôvodnení 419 napadnutého rozhodnutia Komisia v reakcii na tvrdenia žalobkýň uviedla, že stredová cena predstavujú odhad reálnej ceny EIRD urobený každým obchodníkom a že existuje toľko odhadov stredovej ceny ako aktérov na trhu „keďže mid predstavuje individuálne vnímanie ceny a v dôsledku toho prezrádza cenový zámer“. V tejto súvislosti Komisia pripomenula, že samotné žalobkyne zdôraznili, že „cena ponuky“ bola vo všeobecnosti určovaná ľahko nad stredovou cenou a cena dopytu ľahko pod ňou a že pohyby mid „viedli k paralelným pohybom dopytu a zároveň ponuky“ a že teda išlo o orientačnú hodnotu blížiacu sa cenám.

131 Komisia rovnako posúdila otázku, či majú vymenené informácie dôvernú povahu alebo nie a stupeň transparentnosti trhu.

132 V odôvodnení 395 napadnutého rozhodnutia tak Komisia zdôraznila, že tieto výmeny informácií šli značne nad rámec výmeny voľne dostupných informácií a mali za cieľ zvýšiť transparentnosť medzi účastníkmi a teda citeľne znížiť obvyklú neistotu typickú pre trh v prospech účastníkov a na úkor ostatných subjektov.

133 Rovnako v odôvodneniach 399 až 402 napadnutého rozhodnutia Komisia odmietla argumentáciu založenú na tom, že vymenené informácie nemali citlivú povahu z dôvodu, že boli široko dostupné verejnosti. Domnievala sa, že presné informácie o určovaní ceny neboli na trhu EIRD široko dostupné a tvrdila, že zo spisu vyplýva, že niekoľkokrát boli na verejných platformách aktérov trhu vedome oznámené nespoľahlivé informácie a že obchodníci potrebovali informácie o cenách určených inými obchodníkmi na to, aby prispôsobili vlastné cenové krivky.

134 V odôvodnení 403 napadnutého rozhodnutia Komisia neakceptovala argumentáciu založenú na legitímnom účele týchto výmen informácií v podstate z dôvodu, že k týmto výmenám nedochádzalo s očakávaním uzavretia transakcií medzi dotknutými obchodníkmi. Komisia tiež zdôraznila, že takéto výmeny informácií medzi tvorcami trhu viedli k väčšej transparentnosti iba medzi nimi a neboli v prospech všetkých aktérov trhu.

135 Navyše v odôvodnení 431 napadnutého rozhodnutia Komisia vyvrátila, že niektoré charakteristické črty trhu EIRD a najmä jeho rýchlo sa meniaca a prechodná povaha znamenali, že k tajným dohovorom mohlo dôjsť iba na základe častej komunikácie o konkrétnych podrobnostiach individuálnych obchodov, ako sú napríklad presné informácie o budúcich individuálnych transakciách. Komisia zopakovala, že „informácie vymenené o podrobnostiach transakcie (cena a objemy) pre väčšinu mimoburzových EIRD neboli verejne dostupné a presné informácie mali pre obchodníkov veľký význam“.

136 Rozhovor zo 14. februára 2007 je posúdený v odôvodneniach 283 až 285 napadnutého rozhodnutia. Obchodník HSBC v ňom zdôrazňuje obchodníkovi Barclays, že obchodník Deutsche Bank zverejňuje niektoré zo svojich cien na svojej obrazovke Bloomberg, na čo obchodník Barclays odpovedá, že tieto ceny sú iba orientačné. Napadnuté rozhodnutie ďalej pripomína, že „[obchodník Barclays] sa následne pýta [obchodníka HSBC] na presnú cenu na august […; že obchodník HSBC mu] odpovedá “4,012” a chvíľu pred tým, ako opúšťa on-line rozhovor spresňuje, že mu na trhu ponúkli 4,005-4,015“. Komisia z tohto rozhovoru vyvodzuje, že „[obchodník Barclays] žiada [od obchodníka HSBC] presné informácie o určovaní cien mimo kontextu možnej transakcie, a že [obchodník HSBC] na túto otázku odpovedá…“.

137 Pokiaľ ide o rozhovor zo 16. februára 2007, v odôvodneniach 286 až 288 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že „[obchodník HSBC] a [obchodník Barclays] sa navzájom inform[ovali] o svojich priemerných cenách pre swap [viazaný na sadzbu] EONIA (“T’as quoi 10/11 sp eonia?”) a [dohodu o budúcej úrokovej sadzbe] (“et sur 1011 Jsp fra?”). [Obchodník HSBC] si nie je istý svojou cenou pre swap EONIA (“je dois être à la rue […] 4,06?” “g 4,0625 en mid”), ale [obchodník Barclays] ho upokojí (“non, ça va ”) a následne uvádza ceny transakcií, pričom dodáva, že dosiahol zisk z [dohody o budúcej úrokovej sadzbe] vďaka transakciám s dvomi ďalšími aktérmi trhu, ktorí ponúkli rôzne ceny pre tú istú zmluvu.“

138 Komisia sa nedopustila pochybenia, keď uviedla, že výmeny informácií o stredových cenách v týchto dvoch rozhovoroch mali cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž.

139 V prvom rade treba uviesť, že informácie o stredových cenách sú na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, relevantné pre určenie cien v odvetví EIRD.

140 Po prvé medzi účastníkmi konania nie je sporné, že obchodník určuje pevnú sadzbu EIRD s odkazom na to, čo považuje za stredovú cenu, a to ľahko pod touto stredovou cenou pre svoju „cenu dopytu“ a ľahko nad ňou pre svoju „cenu ponuky“, ako to Komisia pripomenula v odôvodnení 419 napadnutého rozhodnutia.

141 Po druhé sa treba tiež domnievať, že znalosť stredovej ceny konkurenta umožňuje posúdiť jeho vnímanie toho, aká bude pohyblivá sadzba EIRD ku dňu jej určenia využitím výnosovej krivky spomenutej v odôvodnení 34 napadnutého rozhodnutia, prinajmenšom v prípade EIRD s krátkou dobou splatnosti. Samotné žalobkyne totiž na otázku položenú na pojednávaní, či je výnosová krivka EIRD známa všetkým subjektom na trhu alebo závisí od individuálneho vnímania každého subjektu, zdôraznili, že táto výnosová krivka má objektívnu povahu a nevyplýva z individuálneho posúdenia tohto typu produktov.

142 V druhom rade treba uviesť, že informácie o stredových cenách nemajú v prípade „OTC“ derivátov (over the counter), teda mimoburzových derivátov, verejnú povahu, ktorú majú v prípade produktov obchodovaných na regulovanom trhu. Hoci totiž medzi účastníkmi konania nie je sporné, že tieto informácie sú v prípade produktov obchodovaných na regulovanom trhu dostupné alebo môžu byť vyvodené všetkými účastníkmi vykonávajúcimi činnosť na regulovanom trhu, nie je to prípad „OTC“ derivátov.

143 Je pravda, že informácie o stredových cenách „OTC“ derivátov môžu byť zverejnené, či už priamo niektorými obchodníkmi alebo nepriamo prostredníctvom maklérskych spoločností. Zároveň platí, že takéto informácie nie sú všeobecne dostupné, ani nie sú zákonite spoľahlivé, ako to potvrdzuje rozhovor zo 14. februára 2007, spomenutý v bode 136 vyššie, medzi obchodníkom HSBC a obchodníkom Barclays týkajúci sa stredových cien, ktoré zverejnil obchodník Deutsche Bank na svojej stránke Bloomberg.

144 V treťom rade treba pripomenúť, že možno rozlišovať medzi na jednej strane konkurentami, ktorí zbierajú informácie nezávisle alebo diskutujú o budúcich cenách so zákazníkmi a tretími osobami, a na druhej strane konkurentami, ktorí vedú rozhovory o faktoroch určujúcich cenu a vývoji cien s inými konkurentami pred stanovením svojich referenčných cien. Hoci totiž prvé správanie nevyvoláva žiadne problémy, pokiaľ ide o výkon slobodnej a nenarušenej hospodárskej súťaže, neplatí to v prípade druhého správania, ktoré je v rozpore s požiadavkou, podľa ktorej musí každý hospodársky subjekt určovať autonómne politiku, ktorú mieni sledovať na vnútornom trhu, keďže táto požiadavka autonómie dôsledne bráni akémukoľvek priamemu alebo nepriamemu kontaktu medzi takýmito subjektami, ktorý má za cieľ alebo za následok buď ovplyvniť správanie skutočného alebo potenciálneho konkurenta na trhu alebo odhaliť tomuto konkurentovi správanie na trhu, pre ktoré sa samotné hospodárske subjekty rozhodli alebo o ktorom uvažujú (pozri rozsudok zo 14. marca 2013, Dole Food a Dole Germany/Komisia, T-588/08, EU:T:2013:130, body 291 a 292 a citovanú judikatúru).

145 Navyše výmena informácií medzi konkurentami týkajúca sa údaja relevantného pre určenie cien, ktorý nemá verejnú povahu, je z hľadiska hospodárskej súťaže o to citlivejšia, keď sa odohráva medzi obchodníkmi konajúcimi ako „tvorcovia trhu“, a to vzhľadom na význam, ktorý títo tvorcovia majú na trhu EIRD. Ako bolo zdôraznené v bodoch 106 a 107 vyššie, „tvorcovia trhu“ zasahujú do trhu všeobecne a trvalo a uzatvárajú teda väčší počet obchodov ako iní aktéri na trhu. Z hľadiska rešpektovania hospodárskej súťaže na trhu je o to podstatnejšie, aby ich ceny boli určované autonómne.

146 V štvrtom rade treba uviesť, že rozhovory medzi obchodníkmi HSBC a Barclays v dňoch 14. a 16. februára 2007 sa týkali presných informácií využiteľných druhou stranou.

147 Zo znenia rozhovoru zo 14. februára 2007 v jeho celosti tak vyplýva, že obchodník HSBC nielen prezrádza úroveň svojej stredovej ceny (4.012), ako aj ceny transakcií, ktoré mu boli ponúknuté (4.004/4.0015), ale že obaja obchodníci si tiež vymieňajú svoje dojmy týkajúce sa úrovne a vývoja cien.

148 Pokiaľ ide o rozhovor zo 16. februára 2007, z vysvetlení, ktoré poskytli samotné žalobkyne vo svojich pripomienkach k oznámeniu o výhradách vyplýva, že obchodníci HSBC a Barclays diskutovali o svojich odhadoch stredovej ceny pre swap, ktorého referenčným základom je sadzba EONIA na obdobie začínajúce o desať mesiacov s dátumom určenia sadzby o jeden mesiac neskôr (10/11 swap EONIA) a porovnávali ho so stredovou cenou pre dohodu o budúcej úrokovej sadzbe založenú na sadzbe Euribor vzťahujúcej sa na tie isté dátumy. Z tohto rozhovoru vyplýva jednak to, že obchodník HSBC po informácií poskytnutej obchodníkom Barclays prehodnotil svoju stredovú cenu pre swap založený na sadzbe EONIA, a jednak to, že strany diskutovali o tom, aký by mal byť cenový rozdiel medzi týmito dvomi derivátmi.

149 V piatom rade treba uviesť, že argumentácii žalobkýň založenej na údajne „prosúťažnej“ povahe výmen informácií o stredových cenách medzi tvorcami trhu nemožno vyhovieť. Žalobkyne v podstate tvrdia, že výmeny informácií o stredových cenách sú typické pre činnosti obchodníkov a zvlášť tvorcov trhu vykonávajúcich činnosť na trhu EIRD s cieľom znížiť riziko a umožňujú zúžiť rozpätie medzi dopytom a ponukou v prospech zákazníkov.

150 Je pravda, že podľa judikatúry uvedenej v bode 57 vyššie musí preskúmanie kvalifikácie porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa zohľadňovať hospodársky a právny kontext trhu, v ktorom prebiehajú výmeny informácií.

151 Rovnako je pravda, že trh EIRD má určitú osobitosť. Na tomto trhu je bežné, že banky uzatvárajú EIRD medzi sebou, najmä na účely zabezpečenia rizika. Inými slovami, samotná povaha trhu má za následok, že banky, a to najmä banky konajúce ako tvorcovia trhu, ktoré sú v postavení konkurentov pokiaľ ide o ponuku EIRD potenciálnym zákazníkom, sú nútené obchodovať aj medzi sebou a teda si pri tejto príležitosti oznamovať dôverné informácie.

152 Treba však zdôrazniť, že Komisia zohľadnila túto stránku hospodárskeho a právneho kontextu trhu EIRD, keďže zo svojej analýzy vylúčila informácie, ktoré boli vymenené počas zmluvných rokovaní.

153 Treba uviesť, že argumentácia žalobkýň ide nad rámec výhrady voči nezohľadneniu hospodárskeho a právneho kontextu trhu EIRD a vytýka Komisii to, že nezohľadnila prípadné prosúťažné účinky rozhovorov medzi obchodníkmi.

154 V tejto súvislosti treba uviesť, že s výnimkou pridružených obmedzení (pozri rozsudok z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 89 a citovanú judikatúru) možno prípadné prosúťažné účinky zohľadniť iba vrámci posúdenia podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že v súťažnom práve Únie nemožno pri kvalifikácii dohody podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ pripustiť existenciu „pravidla rozumu“, teda preskúmanie vyvažujúce prosúťažné a protisúťažné účinky dohody (rozsudok z 29. júna 2012, E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, T-360/09, EU:T:2012:332, bod 65; pozri rovnako v tomto zmysle rozsudok z 23. októbra 2003, Van den Bergh Foods/Komisia, T-65/98, EU:T:2003:281, bod 106).

155 Prináleží teda žalobkyniam, aby buď preukázali, že rozhovory o stredových cenách priamo a nevyhnutne súviseli s fungovaním trhu EIRD, alebo že spĺňali podmienky uvedené v článku 101 ods. 3 ZFEÚ.

156 Na jednej strane treba uviesť, že žalobkyne v prejednávanej žalobe nevytýkajú Komisii nesprávne uplatnenie článku 101 ods. 3 ZFEÚ.

157 Na druhej strane, pokiaľ možno argumentáciu žalobkýň chápať tak, že tvrdia, že výmeny informácií o stredových cenách medzi tvorcami trhu sú neoddeliteľné od fungovania trhu EIRD, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry platí, že ak určitá operácia alebo činnosť nespadá do zásady zákazu stanovenej v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, lebo neovplyvňuje hospodársku súťaž alebo má na ňu pozitívny účinok, obmedzenie obchodnej autonómie jedného alebo viacerých subjektov zúčastnených na tejto operácii alebo činnosti tiež nespadá do uvedenej zásady zákazu, ak je toto obmedzenie objektívne nevyhnutné na vykonanie uvedenej operácie alebo činnosti a je primerané cieľom, ktoré táto operácia alebo činnosť sleduje (pozri rozsudok z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 89 a citovanú judikatúru). Ak je totiž nemožné oddeliť takéto obmedzenie, označované ako pridružené obmedzenie, od hlavnej operácie alebo činnosti bez ohrozenia jej existencie alebo cieľov, je potrebné preskúmať zlučiteľnosť tohto obmedzenia s článkom 101 ZFEÚ spoločne so zlučiteľnosťou hlavnej operácie alebo činnosti, ku ktorej je pridružené, a to aj vtedy, ak sa na prvý pohľad môže zdať, že na toto obmedzenie, zohľadňované samostatne, sa vzťahuje zásada zákazu podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 90).

158 Aby obmedzenie bolo možné kvalifikovať ako pridružené, treba zistiť na jednej strane to, či je objektívne nevyhnutné na vykonanie hlavnej operácie alebo činnosti a na druhej strane, či je vo vzťahu k tejto operácii alebo činnosti primerané (rozsudky z 18. septembra 2001, M6 a i./Komisia, T-112/99, EU:T:2001:215, bod 106, a z 29. júna 2012, E.ON Ruhrgas et E.ON/Komisia, T-360/09, EU:T:2012:332, bod 64).

159 Pokiaľ ide o prvú podmienku, podľa judikatúry treba zistiť, či by vykonanie takejto operácie alebo činnosti bolo bez daného obmedzenia nemožné. Skutočnosť, že uvedenú operáciu alebo činnosť by v prípade neexistencie daného obmedzenia bolo iba zložitejšie vykonať alebo by bola menej zisková, teda nemožno považovať za skutočnosť, ktorá tomuto obmedzeniu priznáva „objektívne nevyhnutnú“ povahu vyžadovanú na to, aby mohlo mať pridružený charakter. Takýto výklad by totiž viedol k tomu, že tento pojem by bol rozšírený na obmedzenia, ktoré nie sú striktne nevyhnutné na vykonanie hlavnej operácie alebo činnosti. Takýto výsledok by škodil potrebnému účinku zákazu, ktorý je stanovený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 91).

160 Táto prvá podmienka uplatnená na okolnosti prejednávanej veci vyžaduje overiť, či by fungovanie trhu EIRD bolo znemožnené bez výmen informácií o stredových cenách medzi tvorcami trhu. V tejto súvislosti stačí zdôrazniť, že je pravda, že žalobkyne vo svojich písomných podaniach odkazujú na prosúťažné účinky, ktoré môžu mať takéto výmeny informácií medzi obchodníkmi, keďže im umožnili znížiť neistotu týkajúcu sa úrovne, na ktorej môžu byť schopní zabezpečiť svoje pozície a teda ponúknuť priaznivejšie ceny. Žalobkyne však nepreukazujú, že by trh mimoburzových derivátov nemohol fungovať bez takýchto výmen informácií medzi obchodníkmi konajúcimi ako tvorcovia trhu. Prvá podmienka preto nie je v tomto prípade splnená.

161 Zo všetkých týchto dôvodov treba zamietnuť prvú výhradu žalobkýň.

2) O výhrade napádajúcej dôvodnosť kvalifikácie výmen informácií o obchodných pozíciách ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa

162 V rámci tejto výhrady je napadnutá kvalifikácia správaní opísaných v odôvodneniach 271 až 276 (rozhovor z 12. februára 2007), 286 až 288 (rozhovor zo 16. februára 2007), 295 (rozhovor z 9. marca 2007), 296 až 298 (rozhovor zo 14. marca 2007) napadnutého rozhodnutia, ktorú vykonala Komisia. Vo svojom vyjadrení k žalobe Komisia tvrdí, že rozhovory o obchodných pozíciách prebehli aj 13. a 28. februára a 19. marca 2007.

163 Pokiaľ ide o rozhovory z 13. a 28. februára a z 19. marca 2007, na ktoré odkazuje Komisia, stačí zdôrazniť, že všetky sa konali s očakávaním manipulácie so sadzbou Euribor 19. marca 2007 alebo s ňou mali súvislosť a že preto už bol vyslovený záver, že mali povahu správania s protisúťažným cieľom. Žalobkyne navyše v rámci tejto časti žalobného dôvodu nenapádajú ich kvalifikáciu ako obmedzení hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

164 Analogický záver treba urobiť aj v prípade rozhovorov z 12. a 16. februára 2007, keďže už bolo uvedené, že Komisia tieto rozhovory oprávnene posúdila ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa. Na jednej strane z prvej časti tohto žalobného dôvodu vyplýva, že Komisia správne zohľadnila, že rozhovor z 12. februára 2007 bol súčasťou manipulácie so sadzbou Euribor, ku ktorej došlo 19. marca a z tohto dôvodu mal povahu porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Na druhej strane z dôvodov vysvetlených pri preskúmaní prvej výhrady tejto časti žalobného dôvodu Komisia rovnako správne zohľadnila, že rozhovor zo 16. februára 2007 mal povahu porušenia tohto istého článku 101 ods. 1 ZFEÚ v rozsahu, v akom sa týkal výmeny informácií o stredových cenách. Nie je teda potrebné overiť, či to isté správanie možno kvalifikovať ako porušenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa aj z iného dôvodu.

165 Spornými teda zostávajú iba rozhovory z 9. a 14. marca 2007.

166 Tieto rozhovory patria do kategórie protisúťažných správaní uvedených v odôvodnení 113 písm. b), v odôvodnení 358 písm. b), v odôvodnení 392 písm. b) napadnutého rozhodnutia (výmeny informácií medzi obchodníkmi o ich obchodných pozíciách/angažovanosti vo vzťahu k EIRD), v odôvodneniach 113, 358 a v odôvodnení 392 písm. c) napadnutého rozhodnutia (výmeny informácií medzi obchodníkmi o možnosti zosúladiť ich obchodné pozície).

167 Z odôvodnení 394 a 395 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že tá istá úvaha, ktorá bola použitá v prípade manipulácie z 19. marca 2007 a výmen informácií o stredových cenách, slúži aj na odôvodnenie kvalifikácie výmen informácií o obchodných pozíciách ako porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, a síce, že tieto výmeny vytvorili v prospech ich účastníkov informačnú asymetriu tým, že zvýšili transparentnosť medzi nimi a citeľne znížili obvyklú neistotu typickú pre trh.

168 Treba uviesť, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje žiadnu definíciu pojmu „obchodná pozícia“. Z jeho rôznych použití v uvedenom rozhodnutí však vyplýva, že týmto výrazom sa myslí zloženie investičného portfólia obchodníka („book“), úroveň a smerovanie jeho angažovanosti na trhu EIRD.

169 Dôvody konkrétnejšie sa týkajúce obchodných pozícií sa nachádzajú v iných častiach napadnutého rozhodnutia.

170 V odôvodnení 390 napadnutého rozhodnutia tak Komisia pripomenula, že podľa RBS každý tvorca trhu vedie obchodný denník, ktorý pozostáva zo súpisu zmlúv a z toho vyvodila, že „tým, že si tvorcovia trhu navzájom prezradili svoje obchodné pozície, [boli] schopní odvodiť navzájom svoj dopyt a ponuku vo vzťahu k týmto zmluvám a [mohli] použiť tieto informácie vo svoj prospech[; to] ich [mohlo] viesť k úprave ich vlastných obchodných modelov a umožn[ilo] im to byť informovaní lepšie ako konkurenční tvorcovia trhu a iní aktéri na trhu“.

171 V odôvodnení 417 napadnutého rozhodnutia Komisia tvrdila, že „výmeny informácií o obchodných pozíciách… slúžili na overenie toho, že obchodné záujmy účastníkov boli v súlade pred tým, ako boli schopní prijať ďalšie zosúladené opatrenia, aby ovplyvnili hodnotu EIRD na úkor konkurentov, ktorí sa nezúčastnili na karteli“. Komisia dodala, že „na netransparentnom trhu EIRD… umožnilo zdieľanie takýchto informácií účastníkom kartelu, aby boli informovaní lepšie ako iní aktéri trhu“. V tom istom odôvodnení Komisia tiež zdôraznila, že „tým, že si účastníci kartelu prezradili svoje obchodné pozície a teda boli schopní prispôsobiť svoje vlastné obchodné modely, mohli ovplyvniť hodnotu svojho portfólia a v dôsledku toho aj obchodné podmienky v zmysle článku 101 ods. 1 [písm. a) ZFEÚ] a skutočne narušiť štruktúru hospodárskej súťaže na trhu EIRD“.

172 Rozhovor z 9. marca 2007 medzi obchodníkom HSBC a obchodníkom Deutsche Bank je posúdený v odôvodnení 295 napadnutého rozhodnutia. Komisia sa v ňom domnievala, že tento rozhovor sa týkal konkrétnych obchodných pozícií významných aktérov a došlo k nemu mimo kontextu potenciálnej transakcie.

173 Rozhovor zo 14. marca 2007 je posúdený v odôvodneniach 296 až 298 napadnutého rozhodnutia. Vyplýva z nich, že tento rozhovor sa týkal špekulácií s rozdielom v sadzbe medzi EONIA a Euribor-1N v minulosti, v dôsledku ktorých obchodník HSBC utrpel stratu, zatiaľ čo obchodník Barclays dosiahol významný finančný zisk. Obchodník Barclays navyše obchodníkovi HSBC vysvetľuje, ako podľa jeho názoru fungoval trh a zdôrazňuje, že by to malo byť rovnako v prípade júnovej splatnosti.

174 Na účely posúdenia dôvodnosti kvalifikácie týchto rozhovorov ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa treba pripomenúť, že Komisia uviedla, že tieto rozhovory prispeli k narušeniu bežného vývoja cenových zložiek v odvetví EIRD. Navyše najmä v odôvodnení 417 napadnutého rozhodnutia Komisia tiež uviedla, že rozhovory o obchodných pozíciách ovplyvnili aj iné obchodné podmienky v zmysle článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ.

175 Pokiaľ ide o túto druhú kvalifikáciu, hoci ju v zásade a z dôvodov vysvetlených v bodoch 74 až 77 vyššie možno zohľadniť aj keď sa nenachádza vo výroku napadnutého rozhodnutia, platí to pod podmienkou, že je právne dostatočným spôsobom odôvodnená.

176 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry musí byť odôvodnenie požadované článkom 296 ZFEÚ prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala tak, aby dotknuté osoby mohli poznať dôvody prijatého opatrenia a aby príslušný súd mohol vykonať svoje preskúmanie. Pokiaľ ide konkrétne o odôvodnenie individuálnych rozhodnutí, povinnosť odôvodniť takéto rozhodnutia má za cieľ, okrem umožnenia súdneho preskúmania, poskytnúť dotknutej osobe dostatok údajov, aby zistila, či rozhodnutie prípadne obsahuje vadu, na základe ktorej možno napadnúť jeho platnosť (pozri rozsudok z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 115 a citovanú judikatúru).

177 Ako však správne poznamenávajú žalobkyne vo svojich písomných podaniach, napadnuté rozhodnutie neumožňuje identifikovať „iné obchodné podmienky“, ktoré mali byť koordinované po výmenách informácií o obchodných pozíciách, na ktorých sa zúčastnila HSBC. Z toho vyplýva, že takéto odôvodnenie nespĺňa kritéria pripomenuté judikatúrou uvedenou v bode 176 vyššie a nemožno ho preto zohľadniť pri preskúmaní dôvodnosti kvalifikácie výmen informácií o obchodných pozíciách ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

178 V rámci prejednávanej výhrady treba preto overiť, či bola Komisia oprávnená konštatovať, že takéto výmeny informácií narušili bežný vývoj cenových zložiek v odvetví EIRD.

179 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, že výmeny informácií medzi konkurentami o zložení ich investičného portfólia alebo úrovni ich angažovanosti nemajú pre určenie cien na trhu EIRD rovnaký význam ako výmeny informácií o stredových cenách. Hoci totiž informácie o stredových cenách z dôvodov vysvetlených v bodoch 139 až 141 vyššie uľahčujú identifikáciu pevnej sadzby, ktorú ponúka konkurent pre určitý derivát a jeho vnímanie toho, aká bude pohyblivá sadzba ku dňu jej určenia, neplatí to pre výmenu informácií o obchodných pozíciách, ktoré sa priamo netýkajú sadzieb EIRD.

180 Samotná Komisia na otázku v tejto súvislosti položenú na pojednávaní uznala, že výmeny informácií o obchodných pozíciách skutočne nemali na hospodársku súťaž rovnaký obmedzujúci dosah ako výmeny informácií o stredových cenách.

181 Tento záver potvrdzuje aj znenie napadnutého rozhodnutia. Vyplýva z neho, že väčšina výmen informácií o obchodných pozíciách mala skôr doplňujúcu povahu vo vzťahu k ostatným postupom obmedzujúcim hospodársku súťaž, ktoré mali preukázaný cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž. V odôvodnení 417 napadnutého rozhodnutia tak Komisia zdôrazňuje, že „výmeny informácií o obchodných pozíciách… slúžili na overenie toho, že obchodné záujmy účastníkov boli v súlade pred tým, ako boli schopní prijať ďalšie zosúladené opatrenia, aby ovplyvnili hodnotu EIRD na úkor konkurentov, ktorí sa nezúčastnili na karteli“.

182 Veľká väčšina rozhovorov o obchodných pozíciách, na ktorých sa zúčastnili obchodníci HSBC, tak súvisela s manipuláciou so sadzbou Euribor z 19. marca 2007. Platí to pre rozhovory s obchodníkom Barclays, ku ktorým došlo 12., 13. a 28. februára a 19. marca 2007.

183 Neplatí to pre rozhovory z 9. a 14. marca 2007, ku ktorým nedošlo s očakávaním manipulácie sadzby Euribor z 19. marca 2007.

184 V druhom rade z judikatúry uvedenej v bodoch 54, 55, 59 a 62 vyššie vyplýva, že hoci výmena informácií medzi konkurentami môže odporovať pravidlám hospodárskej súťaže, keď zmierňuje alebo odstraňuje neistotu o fungovaní daného trhu, čo vedie k obmedzeniu hospodárskej súťaže medzi podnikmi, kvalifikácia ako porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa je vyhradená tým z týchto výmen, ktoré majú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, takže preskúmanie ich následkov nie je nevyhnutné. Platí to predovšetkým pre výmenu informácií, ktorá môže v mysli dotknutých subjektov vylúčiť neistotu o tom, kedy, v akom rozsahu a akými spôsobmi dotknuté podniky prispôsobia svoje správanie na trhu.

185 V treťom rade treba v dôsledku toho overiť, či informácie vymenené pri rozhovoroch 9. a 14. marca zmiernili alebo odstránili stupeň neistoty na trhu tak, aby Komisia z toho mohla vyvodiť vplyv na bežný vývoj cenových zložiek v odvetví EIRD bez toho, aby musela preskúmať ich následky.

186 Pokiaľ ide v prvom rade o rozhovor, ku ktorému došlo 9. marca 2007, treba zdôrazniť, že v odôvodnení 295 napadnutého rozhodnutia Komisia vytýka obchodníkovi HSBC, že informoval obchodníka Deutsche Bank o svojich obchodných pozíciách, keď najmä vyhlásil, že „j'ai fait la patte 5 ans… je suis flattener à des niveau[x] imbattables! et je reste short du court euro“, na čo mu obchodník HSBC odpovedal „bravo bien joué“. Komisia vytýka obchodníkovi HSBC tiež to, že počas toho istého rozhovoru o svojom portfóliu napísal „flattener euro maintenant 2-5 ans short de juin et sept 7 euribor“, čo Komisia vyložila tak, že očakáva „zníženie rozpätia medzi cenou EIRD so splatnosťou dva až päť rokov a že [obchodník HSBC] má krátkodobú krytú obchodnú pozíciu v prípade termínovaných zmlúv so splatnosťou v júni a septembri 2007“. Komisia tiež poznamenala, že obchodník Deutsche Bank obchodníkovi HSBC odpovedal „moi j'ai pas de h8 et de 2y!“, čo Komisia vyložila tak, že to znamená, že nemá „termínované zmluvy so splatnosťou v marci 2008, ani EIRD s dvojročnou splatnosťou.

187 Treba samozrejme uviesť, že obchodníci sa rozprávali o zložení svojho portfólia, pričom si vymenili informácie dôvernej povahy mimo kontextu potenciálnej transakcie.

188 Komisia však na rozdiel od toho, čo tvrdí, právne dostatočným spôsobom nepreukazuje, že tento rozhovor zabezpečil obchodníkom informačnú výhodu, ktorá im následne mohla umožniť, aby prispôsobili svoje obchodné stratégie.

189 Na jednej strane je totiž dojem z tohto rozhovoru taký, že obchodník HSBC sa obchodníkovi Deutsche Bank chváli dobrým obchodom, ktorý urobil, k čomu mu ten blahoželá. Málo presné a málo podrobné informácie, ktoré boli poskytnuté, neumožňujú v tomto rozhovore vidieť „stratégiu“, o ktorej by vedel len obchodník Deutsche Bank, a ktorej znalosť by ho oproti jeho konkurentom zvýhodňovala tak, že by Komisia z toho mohla vyvodiť, že uvedený rozhovor mal cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž.

190 Na druhej strane, ako zdôrazňujú žalobkyne, pričom Komisia to nepopiera, kusé informácie poskytnuté obchodníkmi o ich portfóliu sa netýkajú splatnosti dotknutých úrokových sadzieb, ani rozsahu dotknutých pozícií.

191 Keďže teda neboli poskytnuté presnejšie informácie tejto povahy, nemožno dospieť k záveru, že tento rozhovor zmiernil alebo odstránil stupeň neistoty na trhu tak, aby Komisia z toho mohla vyvodiť vplyv na bežný vývoj cenových zložiek v odvetví EIRD bez toho, aby musela preskúmať jeho následky.

192 Pokiaľ ide v druhom rade o rozhovor, ku ktorému došlo 14. marca 2007 a je posúdený v odôvodneniach 296 až 298 napadnutého rozhodnutia, treba samozrejme uviesť, že na rozdiel od predchádzajúceho rozhovoru, sú informácie, ktoré si obchodníci vymenili, presné a jasné. Obchodník Barclays informuje obchodníka HSBC o tom, ako treba v budúcnosti dosiahnuť finančný zisk využitím rozdielu medzi sadzbami Euribor-1M a EONIA.

193 Treba však uviesť, že obchodník Barclays týmto neposkytuje obchodníkovi HSBC žiadnu dôvernú informáciu. Iba mu oznamuje svoje pozorovanie, podľa ktorého v podstate sadzba EONIA môže mať vplyv na sadzbu Euribor-1M. Aj keď sa však zdá, že obchodník HSBC nevedel o tomto vzájomnom vzťahu medzi týmito dvomi sadzbami, ide o obyčajné pozorovanie, ktoré mohli urobiť všetci pozorovatelia trhu. Nemožno sa preto domnievať, že jeho vysvetlenie konkurentovi zmierňuje alebo odstraňuje stupeň neistoty na trhu tak, aby Komisia z toho mohla vyvodiť vplyv na bežný vývoj cenových zložiek v odvetví EIRD.

194 Vzhľadom na uvedené treba dospieť k záveru, že rozhovory, ku ktorým došlo 9. a 14. marca 2007, nemožno či už jednotlivo alebo spolu považovať za rozhovory s cieľom obmedzujúcim hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

195 Žalobkyne teda v druhej časti prvého žalobného dôvodu oprávnene tvrdia, že Komisia nemohla konštatovať, že rozhovory z 9. a 14. marca 2007 mali cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž.

2. O druhom, treťom a štvrtom žalobnom dôvode, ktoré sa týkajú kvalifikácie jediného a pokračujúceho porušenia, ktorú urobila Komisia

196 Žalobkyne vo svojom druhom, treťom a štvrtom žalobnom dôvode napádajú záver Komisie o účasti HSBC na jedinom a pokračujúcom porušení.

197 Podľa ustálenej judikatúry môže porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ vyplývať nielen zo samostatného aktu, ale aj zo skupiny aktov alebo tiež z pokračujúceho správania, a to aj vtedy, keď by jeden alebo viacero prvkov tejto skupiny aktov alebo tohto pokračujúceho správania mohli predstavovať aj samé osebe a zohľadňované jednotlivo porušenie uvedeného ustanovenia. Ak sú teda jednotlivé konania súčasťou „celkového plánu“ z dôvodu ich zhodného cieľa narúšajúceho hospodársku súťaž na vnútornom trhu, je Komisia oprávnená pripísať zodpovednosť za tieto konania v závislosti od účasti na porušení posudzovanom ako celok (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 156 a citovanú judikatúru).

198 Podnik, ktorý sa zúčastnil na takomto jedinom a komplexnom porušení vlastným správaním, ktoré spočívalo v dohode alebo zosúladenom postupe s protisúťažným cieľom v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a malo prispieť k porušeniu ako celku, tak môže byť zodpovedný aj za správanie ostatných podnikov v rámci toho istého porušenia počas celej doby svojej účasti na tomto porušení. Tak je to v prípade, ak je preukázané, že uvedený podnik zamýšľal prispieť svojím vlastným správaním k naplneniu spoločných cieľov sledovaných všetkými zúčastnenými a že vedel o protiprávnom správaní, ktoré plánovali alebo realizovali ďalšie podniky sledujúce rovnaké ciele, alebo že ho mohol

dôvodne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 157 a citovanú judikatúru).

199 Podnik sa tak mohol priamo zúčastňovať na všetkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie a Komisia je v tomto prípade oprávnená pripísať mu zodpovednosť za všetky správania, a teda za toto porušenie ako celok. Podnik sa mohol tiež priamo zúčastňovať iba na časti protisúťažných správaní tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie, avšak vedel o všetkých ostatných protiprávnych správaniach, ktoré plánovali alebo realizovali ďalší účastníci kartelu sledujúci rovnaké ciele, alebo ich mohol dôvodne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko. V takomto prípade je Komisia rovnako oprávnená pripísať tomuto podniku zodpovednosť za všetky protisúťažné správania tvoriace takéto porušenie a následne za porušenie ako celok (pozri rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 158 a citovanú judikatúru).

200 Ak sa naproti tomu podnik priamo zúčastňoval na jednom alebo niekoľkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie, no nie je preukázané, že svojím vlastným správaním zamýšľal prispieť ku všetkým spoločným cieľom, ktoré sledovali ďalší účastníci kartelu, a že vedel o všetkých ďalších protiprávnych správaniach, ktoré plánovali alebo realizovali títo účastníci sledujúci rovnaké ciele, alebo ich mohol dôvodne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko, Komisia je oprávnená pripísať tomuto podniku zodpovednosť iba za správania, na ktorých sa priamo zúčastňoval, a za správania plánované alebo realizované ďalšími účastníkmi sledujúcimi rovnaké ciele, aké sledoval tento podnik, v prípade ktorých je preukázané, že o nich vedel alebo ich mohol dôvodne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko (pozri rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 159 a citovanú judikatúru).

201 Okrem toho na účely kvalifikácie rôznych konaní ako jediného a pokračujúceho porušenia nie potrebné overiť, či sa tieto konania navzájom dopĺňajú v tom zmysle, že každé z nich sa má vysporiadať s jedným alebo viacerými dôsledkami riadnej hospodárskej súťaže a že všetky na základe vzájomného pôsobenia prispievajú k dosiahnutiu súhrnu protisúťažných následkov zamýšľaných zúčastnenými subjektmi v rámci celkového plánu sledujúceho jediný cieľ. Naopak podmienka týkajúca sa pojmu jediného cieľa predpokladá, že musí byť overené, či neexistujú znaky charakterizujúce rôzne správania, ktoré sú súčasťou porušenia, ktoré by mohli naznačovať, že faktické správanie ostatných zúčastnených podnikov nemá ten istý protisúťažný cieľ alebo následok a v dôsledku toho nie je súčasťou „celkového plánu“ vyplývajúceho zo zhodného cieľa narúšajúceho hospodársku súťaž na vnútornom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2013, Siemens a i./Komisia, C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, neuverejnený, EU:C:2013:866, body 247 a 248).

202 Navyše, keďže kvalifikácia jediného a pokračujúceho porušenia vedie k tomu, že podniku je pripísaná účasť na porušení práva hospodárskej súťaže, treba pripomenúť, že v prípade sporu o existencii porušenia v oblasti práva hospodárskej súťaže prináleží Komisii, aby preukázala porušenia, ktoré konštatuje, a zaobstarala dôkazy, ktorými môže právne dostatočným spôsobom preukázať existenciu skutočností zakladajúcich porušenie (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 71 a citovanú judikatúru).

203 Na preukázanie existencie porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ je nevyhnutné, aby Komisia predložila vierohodné, presné a zhodujúce sa dôkazy. Každý dôkaz predložený Komisiou však nemusí nutne zodpovedať týmto kritériám so zreteľom na každý prvok porušenia. Postačuje, ak súbor nepriamych dôkazov, o ktoré sa táto inštitúcia opiera, zodpovedá tejto požiadavke v celkovom posúdení (pozri rozsudok z 1. júla 2010, Knauf Gips/Komisia, C-407/08 P, EU:C:2010:389, bod 47 a citovanú judikatúru).

204 Okrem toho, ak má súd naďalej pochybnosť, táto pochybnosť musí byť v prospech podniku, ktorý je adresátom rozhodnutia konštatujúceho porušenie. Prezumpcia neviny totiž predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá je v súčasnosti zakotvená v článku 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 72 a citovanú judikatúru).

205 Z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že zásada prezumpcie neviny sa vzťahuje na konania o porušení pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky, ktoré môžu viesť k uloženiu pokút alebo penále (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 73 a citovanú judikatúru).

206 Ako už bolo zdôraznené v bode 70 vyššie, Komisia v prejednávanej veci uplatnila túto kvalifikáciu jediného a pokračujúceho porušenia na tri skupiny správaní podľa toho, či sa týkajú po prvé, manipulácie s kotáciami prekladanými pre sadzbu Euribor [odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. a): výmeny informácií o preferenciách týkajúcich sa úrovne sadzby Euribor; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. d): výmeny informácií o možnosti zosúladiť kotácie predkladané pre sadzbu Euribor; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. e): oslovenie predkladateľa kotácií pre Euribor v rámci jeho banky zúčastneným obchodníkom; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. f): dohody o informovaní o pokusoch ovplyvniť kotácie predkladané pre sadzbu Euribor], po druhé, výmen informácií o obchodných pozíciách, pokiaľ ide o EIRD [odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. b): výmeny informácií o ich obchodných pozíciách/angažovanosti; odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. c): výmeny informácií o možnosti zosúladiť ich obchodné pozície] a po tretie, výmen podrobných, verejnosti nedostupných informácií o ich úmysloch a stratégii v oblasti ceny EIRD [odôvodnenia 113 a 358 a odôvodnenie 392 písm. g)].

207 Dôvody uvádzané v napadnutom rozhodnutí na odôvodnenie tejto kvalifikácie jediného a pokračujúceho porušenia sa nachádzajú v odôvodneniach 442 až 492 napadnutého rozhodnutia a sú zhrnuté v bode 19 vyššie. Komisia skonštatovala existenciu jediného hospodárskeho cieľa (odôvodnenia 444 až 450) a domnievala sa, že rôzne správania, o ktoré išlo, boli súčasťou spoločnej schémy správania (odôvodnenia 451 až 456) a že dotknutí obchodníci bánk poznali alebo mali poznať celkový rozsah a hlavné črty celej kartelovej dohody (odôvodnenia 457 až 483).

208 Ako vyplýva z judikatúry uvedenej v bodoch 197 a 198 vyššie, na účely záveru o účasti podniku na jedinom a pokračujúcom porušení sú rozhodujúce tri skutočnosti. Prvá sa týka samotnej existencie jediného a pokračujúceho porušenia. Rôzne správania, o ktoré ide, musia byť súčasťou „celkového plánu“, ktorý má jediný cieľ. Druhá a tretia skutočnosť sa týkajú pripísateľnosti jediného a pokračujúceho porušenia podniku. Na jednej strane tento podnik musí mať úmysel prispieť svojim vlastným správaním k dosiahnutiu spoločných cieľov sledovaných všetkými účastníkmi. Na druhej strane tento podnik musí vedieť o protiprávnom správaní, ktoré plánovali alebo realizovali ďalšie podniky sledujúce rovnaké ciele, alebo musí byť schopný toto správanie dôvodne predpokladať a byť ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko. Existenciu týchto troch skutočností popierajú žalobkyne v druhom, treťom a štvrtom žalobnom dôvode.

a) O druhom žalobnom dôvode popierajúcom existenciu „celkového plánu“ s jediným cieľom

209 V rámci svojho druhého žalobného dôvodu žalobkyne popierajú existenciu „celkového plánu“ s jediným cieľom a z toho vyvodzujú, že kvalifikácia jediného a pokračujúceho porušenia zohľadnená Komisiou je nesprávna.

210 Relevantné dôvody napadnutého rozhodnutia sa nachádzajú v jeho odôvodneniach 444 až 456 pod názvom „Jediný hospodársky cieľ“ a „Spoločná schéma správania“ a boli zhrnuté v bode 19 vyššie.

211 Argumentáciu žalobkýň uvádzanú v rámci druhého žalobného dôvodu možno rozdeliť na dve časti, podľa toho, či sa týka hlavne jediného cieľa porušenia alebo existencie „celkového plánu“.

1) O prvej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa jediného cieľa porušenia

212 Podľa žalobkýň rozhovory medzi obchodníkmi o otázkach nesúvisiacich s manipuláciou s referenčnými sadzbami nemôžu mať rovnaký jediný cieľ ako rozhovory týkajúce sa manipulácie s uvedenými sadzbami.

213 Komisia sa domnieva, že všetky dotknuté správania možno spojiť s jediným cieľom, ktorý identifikovala.

214 V odôvodnení 445 napadnutého rozhodnutia bol jediný cieľ zohľadnený Komisiou opísaný ako „[zníženie] hotovostných tokov [, ktoré účastníci kartelu] majú platiť (alebo zvýšenie] tých, ktoré majú prijať) a v dôsledku toho [zvýšenie] hodnoty EIRD, ktoré majú vo svojom portfóliu na úkor protistrán týchto EIRD“.

215 Ako bolo vysvetlené v bode 100 vyššie, hotovostné toky spojené s EIRD vyplývajú z rozdielu medzi pevnou sadzbou zmluvy, teda sadzbou dojednanou medzi stranami a pohyblivou sadzbou, ktorá závisí od referenčnej sadzby.

216 Na úvod treba pripomenúť, že pojem jediného cieľa nemožno vymedziť všeobecným odkazom na skreslenie hospodárskej súťaže v danom odvetví, pretože ovplyvnenie hospodárskej súťaže, či už ako cieľ alebo následok, je neoddeliteľnou súčasťou každého správania patriaceho do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Takáto definícia pojmu jediného cieľa by mohla pojem jediného a pokračujúceho porušenia pripraviť o časť jeho zmyslu, keďže by mala za následok, že viaceré správania týkajúce sa jedného hospodárskeho odvetvia, ktoré článok 101 ods. 1 ZFEÚ zakazuje, by sa museli systematicky kvalifikovať ako zakladajúce jediné porušenie (rozsudky z 12. decembra 2007, BASF a UCB/Komisia, T-101/05 a T-111/05, EU:T:2007:380, bod 180; z 28. apríla 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie/Komisia, T-446/05, EU:T:2010:165, bod 92; z 30. novembra 2011, Quinn Barlo a i./Komisia, T-208/06, EU:T:2011:701, bod 149).

217 Z toho nevyhnutne vyplýva, že iba obmedzenia hospodárskej súťaže, o ktorých bolo preukázané, že mali za cieľ narušiť bežný vývoj pevnej alebo pohyblivej sadzby EIRD, môžu mať jediný cieľ zohľadnený Komisiou. Bolo by totiž v rozpore s judikatúrou pripomenutou v bode 216 vyššie zahrnúť do uvedeného cieľa správania obmedzujúce hospodársku súťaž, ktoré nemajú dostatočne úzku súvislosť s určením týchto sadzieb.

218 Treba teda overiť, či tri skupiny správaní uvedené Komisiou a pripomenuté v bodoch 70 a 206 vyššie možno spojiť s týmto jediným cieľom. V tejto súvislosti treba rozlišovať medzi správaniami týkajúcimi sa manipulácie s kotáciami predkladanými pre sadzbu Euribor na jednej strane a výmenami informácií o obchodných pozíciách, pokiaľ ide o EIRD, ako aj výmenami podrobných, verejnosti nedostupných informácií o úmysloch a stratégii v oblasti cien EIRD na druhej strane.

219 Pokiaľ ide v prvom rade o manipulácie s kotáciami predkladanými pre sadzbu Euribor, keďže pohyblivá sadzba EIRD sa zakladá priamo na referenčnej sadzbe, majú tieto manipulácie nevyhnutne jediný cieľ identifikovaný Komisiou.

220 V prípade HSBC možno existenciu tohto cieľa bez problémov pripísať rozhovorom, ktoré prebehli 12., 13. a 28. februára a 19. marca 2007 a sú posúdené v bodoch 85, 163 a 164 vyššie, ku ktorým došlo v očakávaní manipulácie z 19. marca 2007.

221 Vo svojej replike žalobkyne v podstate tvrdia, že Komisia nepreukázala že manipulácie s rôznymi splatnosťami referenčnej sadzby spolu súviseli dostatočne na to, aby boli súčasťou toho istého jediného porušenia.

222 V tejto súvislosti treba uviesť, že Komisia zohľadnila proti HSBC účasť na rozhovore z 27. marca 2008, opísanom v odôvodnení 339 napadnutého rozhodnutia, počas ktorého obchodník Barclays uvažoval o možnosti budúcej manipulácie s referenčnými sadzbami. Vzhľadom na tento rozhovor, ktorého cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž žalobkyne nepopreli, bol koniec obdobia porušovania zohľadnený voči žalobkyniam stanovený na 27. marec 2007.

223 Hoci táto výhrada žalobkýň je uplatnená stručne a až v štádiu repliky, napriek tomu ju Všeobecný súd môže preskúmať. Na jednej strane je Všeobecný súd schopný porozumieť zmyslu tejto výhrady a na druhej strane predstavuje táto výhrada iba rozšírenie argumentácie nachádzajúcej sa už v žalobe a nie uvedenie nového žalobného dôvodu počas konania, ktoré článok 84 ods. 1 rokovacieho poriadku zakazuje. Táto výhrada má totiž dostatočne úzku súvislosť so žalobou na to, aby ju bolo možné považovať za výsledok riadneho vývoja diskusie v súdnom konaní (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. novembra 2017, Petrov a i./Parlament, T-452/15, EU:T:2017:822, bod 46 a citovanú judikatúru).

224 K dôvodnosti tejto výhrady treba zdôrazniť, že hoci judikatúra spomenutá v bode 216 vyššie bráni Komisii, aby zohľadnila tak širokú definíciu jediného cieľa, že by sa blížila všeobecnému odkazu na skreslenie hospodárskej súťaže v danom odvetví, odporovalo by logike pojmu jediného porušenia, ak by Komisii pri definovaní tohto jediného cieľa mala povinnosť byť tak presná, že by jej to v skutočnosti bránilo zahrnúť do toho istého porušenia rôzne správania.

225 Treba teda dospieť k záveru, že rôzne manipulácie s referenčnými sadzbami môžu mať ten istý jediný cieľ.

226 Pokiaľ ide v druhom rade o výmeny informácií o obchodných pozíciách a výmeny podrobných, verejnosti nedostupných informácií o úmysloch a stratégii v oblasti ceny EIRD, treba najprv uviesť, že v tomto prípade ide iba o výmeny informácii, ku ktorým nedošlo v očakávaní manipulácie s referenčnými sadzbami alebo spoločne s ňou.

227 Rozhovory medzi obchodníkmi, ktoré prebehli v očakávaní manipulácie s referenčnými sadzbami alebo spoločne s ňou totiž majú jediný cieľ porušenia z dôvodov vysvetlených v bodoch 219 až 225 vyššie. V prípade HSBC ide z dôvodov vysvetlených v bodoch 181 a 182 vyššie o rozhovory o obchodných pozíciách, na ktorých sa jej obchodníci zúčastnili 12., 13. a 28. februára a 19. marca 2007.

228 Na rozdiel od toho, čo zrejme tvrdia žalobkyne, nemožno bez ďalšieho vylúčiť, že výmeny informácií o obchodných pozíciách a výmeny podrobných, verejnosti nedostupných informácií o ich úmysloch a stratégii v oblasti ceny EIRD, ku ktorým nedošlo v očakávaní manipulácie s referenčnými sadzbami alebo spoločne s ňou, môžu napriek tomu mať jediný cieľ zohľadnený Komisiou. Z dôvodov vysvetlených v bodoch 216 a 217 vyššie im však tento cieľ možno pripísať iba pod podmienkou, že Komisia preukázala, že uvedené výmeny informácií mali za cieľ skresliť bežný vývoj buď pevnej alebo pohyblivej sadzby EIRD. V prípade HSBC vyplýva z bodov 139 až 161 vyššie, že to platí pre rozhovory zo 14. a 16. februára, na ktorých sa jej obchodníci zúčastnili.

229 Vzhľadom na uvedené treba zamietnuť prvú časť žalobného dôvodu.

2) O druhej časti žalobného dôvodu popierajúcej existenciu „celkového plánu“

230 Žalobkyne v podstate popierajú tvrdenie Komisie založené na tom, že rôzne zosúladené správania boli súčasťou celkového plánu, ktorého cieľom bolo zlepšiť súčasné i budúce obchodné pozície ich banky z dôvodu, že neexistuje žiadny dôkaz celkového plánu. V tejto súvislosti v podstate tvrdia, že

odôvodnenie založené na tom, že tieto správania boli skutkom „stabilnej skupiny jednotlivcov“ nemožno uplatniť na HSBC. Navyše odkaz na „tajomstvo“ v napadnutom rozhodnutí nemôže preukazovať, že správania, ktoré sú samotnou svojou povahou veľmi rôzne, majú jediný hospodársky cieľ. Žalobkyne tiež uvádzajú, že tvrdenia Komisie, podľa ktorých mali rozhovory „rovnaký alebo takmer rovnaký obsah“ alebo sa týkali „stále rovnakého typu operácií“ sú minimálne v prípade HSBC skutkovo nesprávne.

231 Komisia v podstate tvrdí, že v napadnutom rozhodnutí právne dostatočným spôsobom preukázala existenciu „celkového plánu“.

232 V napadnutom rozhodnutí Komisia v podstate založila existenciu „celkového plánu“ v odôvodnení 446 napadnutého rozhodnutia na okolnosti, že účastníci sa jasne pripojili k spoločnej stratégii, ktorá obmedzovala ich individuálne obchodné správanie tým, že vytýčila línie ich vzájomnej činnosti alebo nečinnosti a tak nahradila súťaž medzi nimi spoluprácou na úkor iných účastníkov na trhu. Komisia tiež v odôvodnení 451 zdôraznila, že kartel „riadila a udržiavala“ stabilná skupina osôb a v odôvodnení 452, že účastníci vo svojich protisúťažných činnostiach postupovali podľa veľmi podobného vzorca. V tejto súvislosti Komisia v odôvodneniach 452 až 456 zdôraznila, že kontakty medzi bankami sa často odohrávali súčasne alebo veľmi tesne po sebe, že použitý jazyk potvrdzoval, že táto komunikácia bola bežne používaná osobami zúčastnenými na karteli, že účastníci si dávali pozor, aby skryli svoje kontakty a že rôzna komunikácia mala rovnaký alebo čiastočne rovnaký obsah.

233 Všeobecný súd uvádza, že spomedzi rôznych dôvodov uvedených Komisiou v napadnutom rozhodnutí, hlavný dôkaz spôsobilý preukázať existenciu „celkového plánu“ spočíva v zdôraznení toho, že kartel „riadila a udržiavala“ stabilná skupina osôb v odôvodnení 451 napadnutého rozhodnutia.

234 Hoci ostatné dôvody nachádzajúce sa v napadnutom rozhodnutí a zhrnuté v bode 232 vyššie, ako je podobnosť protisúťažných činností obchodníkov na trhu, ich frekvencia alebo úmysel týchto obchodníkov udržať ich správanie v tajnosti, môžu posilňovať dojem, že existuje „celkový plán“, nemôžu bez presvedčivejších dôkazov samé osobe preukazovať existenciu takého plánu.

235 Existenciu „celkového plánu“ odôvodňujúcu kvalifikáciu jediného porušenia preto možno zohľadniť iba vtedy, pokiaľ tieto rôzne správania možno chápať tak, že ich riadi alebo usmerňuje tá istá skupina osôb.

236 V tejto súvislosti treba uviesť, že žalobkyne nepopierajú správnosť odôvodnenia vychádzajúceho z toho, že kartel riadila a udržiavala stabilná skupina obchodníkov, ale skôr tvrdia, že členom tejto skupiny nebol žiaden obchodník HSBC. Treba uviesť, že táto argumentácia sa netýka ani tak dôvodnosti kvalifikácie jediného porušenia, ktorú zohľadnila Komisia, ale skôr jeho pripísateľnosti HSBC, ktorá bude preskúmaná v rámci štvrtého žalobného dôvodu.

237 S touto výhradou treba zamietnuť druhú časť žalobného dôvodu a teda aj druhý žalobný dôvod.

b) O štvrtom žalobnom dôvode popierajúcom vedomosť HSBC o protiprávnom správaní ostatných účastníkov

238 Žalobkyne vytýkajú Komisii, že dospela k záveru, že HSBC vedela alebo mala vedieť o údajnom protiprávnom správaní iných bánk. Tvrdia, že ani dôvody napadnutého rozhodnutia týkajúce sa všetkých bánk, ani dôvody týkajúce sa HSBC neumožňujú preukázať, že HSBC poznala alebo mala poznať celkový rozsah a hlavné črty celej kartelovej dohody.

239 Žalobkyne najmä tvrdia, že z rozhovoru z 12. februára 2007 možno vyvodiť, že obchodník HSBC mal iba približnú predstavu o všeobecnom zámere zmanipulovať sadzbu Euribor-3M dňa 19. marca 2007, pričom však nevedel, ktoré banky sa na ňom zúčastňovali a vyvracajú, že obchodník Barclays jasne informoval obchodníka HSBC o účasti iných bánk na uvedenej manipulácii alebo že si obchodník

HSBC bol tejto účasti plne vedomý. V každom prípade prípadná vedomosť o účasti iných bánk na manipulácii z 19. marca 2007 neznamená vedomosť o sérii kontaktov väčšieho rozsahu medzi inými bankami, ku ktorým dochádzalo v priebehu dlhšieho obdobia. Rovnako okolnosť uvedená v odôvodnení 491 napadnutého rozhodnutia, že obchodník Barclays dňa 27. marca 2007 spomenul obchodníkovi HSBC zopakovanie manipulácie z 19. marca 2007 v budúcnosti, je irelevantná v súvislosti s celkovou kartelovou dohodou medzi 12. februárom a 26. marcom 2007.

240 Komisia na úvod tvrdí, že prostredníctvom svojich kontaktov s Barclays sa HSBC zúčastnila na všetkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie a že táto okolnosť stačí na to, aby jej pripísala zodpovednosť za všetky uvedené správania.

241 Komisia uvádza, že napriek tomu preukázala, že HSBC vedela o protiprávnom správaní iných podnikov alebo ho mohla dôvodne predpokladať. V tejto súvislosti odkazuje na obsah výmen informácií medzi HSBC a Barclays v dňoch 12. februára a 7. a 19. marca 2007. Komisia vyvracia tvrdenie žalobkýň, že vedomosť HSBC o manipulácii z 19. marca 2007 neznamená vedomosť o iných protisúťažných správaniach.

242 Dôvody napadnutého rozhodnutia týkajúce sa vedomosti o protiprávnom správaní, ktoré sú spoločné pre všetky banky, sa nachádzajú v odôvodneniach 457 až 465 napadnutého rozhodnutia a dôvody napadnutého rozhodnutia týkajúce sa vedomosti o protiprávnom správaní, ktoré sú špecifické pre HSBC, sa nachádzajú v jeho odôvodneniach 471 až 476.

243 Dôvody spoločné pre všetky banky sa zakladajú na predpoklade uvedenom v odôvodnení 457 napadnutého rozhodnutia, že obchodníci, ktorí sa zúčastnili na protisúťažných výmenách informácií, boli kvalifikovaní odborníci a poznali alebo mali poznať celkový rozsah a hlavné črty kartelovej dohody. V tejto súvislosti Komisia po prvé odkázala v odôvodnení 458 na veľmi špecifický kontext, v ktorom obchodníci vykonávajú činnosť, vyznačujúci sa dvojstrannými, zaznamenávanými a kontrolovanými rozhovormi. Po druhé Komisia v odôvodnení 459 zdôraznila, že obchodníci zúčastnení na dohodách vedeli, že obchodníci iných bánk boli pripravení zúčastniť sa na rovnakom type zosúladeného správania týkajúceho sa cenových zložiek a iných obchodných podmienok EIRD. Po tretie Komisia v odôvodneniach 460 až 461 napadnutého rozhodnutia tvrdila, že dôkazné prostriedky preukazujú, že sa všeobecne vedelo o deklaratórnej povahe postupu určovania sadzby Euribor a teda o možnosti zmeniť ju prostredníctvom kotácií predkladaných panelovými bankami. Komisia po štvrté v odôvodnení 463 zdôraznila skutočnosť, že každá z dotknutých bánk vykonávala činnosť na relevantnom trhu už niekoľko rokov a že obchodníci neboli prekvapení, keď boli požiadaní o konanie v zhode. Zo spojenia týchto skutočností Komisia v odôvodneniach 462 a 464 v podstate vyvodila, že obchodníci zúčastňujúci sa na dvojstranných výmenách informácií vedeli alebo mali vedieť, že bolo pravdepodobné, že do tajných dohôd je zapojených viacero bánk, aj keď im táto informácia nebola výslovne prezradená. Komisia tiež v odôvodnení 465 zdôraznila, že obchodníci boli predmetom zaznamenávania a dohľadu na vysokej úrovni, takže na ich vedenie treba hľadieť tak, že vedelo alebo malo vedieť o hlavných črtách tajného plánu a účasti jeho zamestnancov na ňom. Komisia dodala, že musela zohľadniť opatrenia prijaté obchodníkmi na utajenie ich dojednaní.

244 Pokiaľ ide o dôvody špecifické pre HSBC, Komisia po prvé v odôvodnení 471 napadnutého rozhodnutia zdôraznila, že už od začiatku účasti HSBC na porušení dňa 12. februára 2007 obchodník Barclays vysvetlil obchodníkovi HSBC plán na zmanipulovanie kurzu 19. marca 2007 spôsobom, ktorý naznačoval účasť iných bánk. Po druhé, v odôvodnení 472 Komisia zdôraznila, že obchodník HSBC vedel o veľmi úzkych vzťahoch, ktoré spájali obchodníka Barclays s obchodníkmi JP Morgan, Société générale a Deutsche Bank. Po tretie, v odôvodnení 472 Komisia uviedla, že obchodníci Deutsche Bank a Barclays považovali obchodníka HSBC za spoľahlivého partnera kartelovej dohody. Z toho Komisia v odôvodnení 473 vyvodila, že obchodníci HSBC vedeli alebo aspoň mali vedieť, že ich rozhovory s Barclays boli súčasťou siete protisúťažných kontaktov, ktorá zahŕňala prinajmenšom Barclays, Deutsche Bank, Société générale, HSBC a jednu alebo viaceré ďalšie neuvedené banky, ktoré

napomáhali naplneniu protisúťažných následkov, ktoré boli cieľom manipulácie z 19. marca 2007. Navyše v odôvodneniach 475 a 476 Komisia dodala, že vzhľadom na krátke obdobie, počas ktorého sa HSBC zúčastňovala tajných výmen informácií, bola jej účasť na pláne pokračujúca.

245 Na úvod treba zdôrazniť, že s tvrdením Komisie, opísaným v bode 240 vyššie a založeným na tom, že HSBC sa zúčastnila na všetkých dotknutých protisúťažných správaniach, čo stačí na to, aby jej bola pripísaná zodpovednosť za všetky správania, nemožno súhlasiť.

246 V tejto súvislosti treba uviesť, že prinajmenšom v prípade HSBC dochádzalo k vytýkaným protisúťažným správaniam v rámci dvojstranných rozhovorov. Okolnosť, že rozhovory, na ktorých sa HSBC zúčastnila, mohli patriť do každej z kategórií posúdených v odôvodneniach 113, 358 a 392 napadnutého rozhodnutia, aj keby bola preukázaná, teda nemôže byť sama osebe dostatočná na to, aby HSBC bola pripísaná zodpovednosť za protiprávne správanie bánk, s ktorými neudržiavala priame kontakty. Podľa judikatúry uvedenej v bode 198 vyššie prináležalo Komisii, aby preukázala, že HSBC vedela o protiprávnom správaní, ktoré plánovali alebo realizovali ostatné banky alebo že ho mohla dôvodne predpokladať.

247 V tejto súvislosti treba rozlišovať medzi manipuláciou, ku ktorej došlo 19. marca 2007 a možnosťou jej zopakovania na jednej strane a ostatnými správaniami zohľadnenými Komisiou v rámci jediného porušenia na druhej strane.

1) O vedomosti HSBC o účasti iných bánk na manipulácii, ku ktorej došlo 19. marca 2007 a možnosti jej zopakovania

248 Od 12. februára do 19. marca 2007 sa HSBC zúčastňovala na manipulácii opísanej v bodoch 85 až 90 vyššie s cieľom dosiahnuť zisk z nízkych kotácií predložených pre sadzbu Euribor-3M dňa 19. marca 2007. Navyše v rozhovore, ku ktorému došlo 19 marca 2007 medzi jedným z obchodníkov HSBC a obchodníkom Barclays, uvedenom v odôvodnení 329 napadnutého rozhodnutia, bola spomenutá možnosť zopakovania tejto manipulácie. Túto možnosť obchodník Barclays znovu spomenul v rozhovore s iným obchodníkom HSBC dňa 27. marca 2007, uvedenom v odôvodnení 339 napadnutého rozhodnutia.

249 Treba uviesť, že v prípade manipulácie, ku ktorej došlo 19. marca 2007, disponuje Komisia priamymi dôkazmi preukazujúcimi, že HSBC vedela o tom, že sa zúčastňuje na jedinom a pokračujúcom porušení s inými bankami.

250 Komisia totiž v odôvodení 471 napadnutého rozhodnutia správne odkazuje na rozhovor z 12. februára 2007 ako na rozhovor, z ktorého vyplývala vedomosť HSBC o účasti iných bánk.

251 Výklad tohto rozhovoru preukazuje, že obchodník Barclays hovorí o zisku, ktorý by mohol dosiahnuť z manipulácie s rozpätím medzi dvomi derivátmi, konkrétne termínovanými zmluvami „futures“ viazanými na sadzbu Euribor-3M a swapmi viazanými na sadzbu EONIA dňa 19. marca 2007.

252 Na jednej strane z tohto rozhovoru vyplýva, že obchodník Barclays v ňom prezrádza obchodníkovi HSBC „celkový plán“ zamýšľanej manipulácie: a to postupné zvýšenie „nákupných“ pozícií k termínovaným zmluvám „futures“ viazaným na sadzbu Euribor-3M, a potom zosúladený postup s cieľom dosiahnuť zníženie tejto sadzby 19. marca 2007.

253 V tejto súvislosti na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, neskorší rozhovor z 13. februára 2007, v ktorom obchodník HSBC uvádza, že správanie obchodníka Barclays nie je v súlade s plánom vysvetleným deň predtým, odhaľuje, že správne porozumel spôsobu, akým má fungovať manipulácia. Obchodník HSBC totiž považuje za podozrivé, že Barclays sa nespráva v zmysle definovanej stratégie.

Hoci odpoveď Barclays („je clean juste quelque truc“) ho zrejme nepresvedčila („mouai[s]“), pravdou zostáva, že to, že obchodník HSBC zdôraznil správanie Barclays, ktoré bolo zjavne v rozpore so zamýšľanou manipuláciou, je znakom, že tomu rozumel správne.

254 Na druhej strane obchodník Barclays zdôraznil v rozhovore z 12. februára 2007, že na tejto manipulácii sa zúčastnili ďalšie banky, hoci nechcel prezradiť ich totožnosť. Z toho vyplýva, že obchodník HSBC si bol plne vedomý toho, že na uvedenej manipulácii sa zúčastnili iné banky.

255 Hoci teda obchodník Barclays neprezradil totožnosť uvedených bánk, po tomto rozhovore obchodník HSBC vedel o tom, že niekoľko bánk ide na základe zosúladeného postupu dosiahnuť zníženie sadzby Euribor dňa 19. marca 2007. Treba teda dospieť k záveru, že HSBC vedela o protiprávnom správaní, ktoré plánovali alebo realizovali iné podniky pri sledovaní rovnakých cieľov v zmysle judikatúry uvedenej v bode 198 vyššie.

256 Tento záver treba vztiahnuť aj na rozhovory o možnosti zopakovania tejto manipulácie, ku ktorým došlo 19. a 27. marca 2007. Obchodníci HSBC, ktorí sa zúčastnili týchto rozhovorov, totiž mohli dôvodne predpokladať, že manipulácia sa zopakuje rovnakým spôsobom a teda spolu s inými bankami.

257 Okrem toho treba dospieť k záveru, že účasť HSBC na tomto jedinom porušení pokračovala od 12. do 27. marca 2007.

258 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že zásada právnej istoty si vyžaduje, aby sa Komisia pri neexistencii dôkazov spôsobilých priamo preukázať dĺžku trvania porušenia opierala prinajmenšom o dôkazy, ktoré súvisia so skutočnosťami dostatočne blízkymi z časového hľadiska tak, aby bolo možné odôvodnene pripustiť, že toto porušenie trvalo neprerušene medzi dvoma konkrétnymi dátumami (pozri rozsudok zo 16. júna 2015, FSL a i./Komisia, T-655/11, EU:T:2015:383, bod 482 a citovanú judikatúru).

259 Ak aj obdobie medzi dvoma prejavmi určitého protiprávneho správania predstavuje relevantné kritérium na preukázanie pokračujúcej povahy porušenia, nič to nemení na tom, že otázku, či uvedené obdobie je alebo nie je dostatočne dlhé na to, aby mohlo predstavovať prerušenie porušenia, nemožno preskúmať abstraktne. Práve naopak, treba ju preskúmať v kontexte fungovania daného kartelu (pozri rozsudok zo 16. júna 2015, FSL a i./Komisia, T-655/11, EU:T:2015:383, bod 483 a citovanú judikatúru).

260 V kontexte fungovania prejednávaného porušenia treba samozrejme vziať do úvahy každodennú povahu určovania sadzieb Euribor. Nevyhnutne z toho vyplýva, že manipulácia týchto sadzieb má časovo obmedzené účinky a musí sa opakovať, aby tieto účinky pretrvávali (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. novembra 2017, Icap a i./Komisia, T-180/15, EU:T:2017:795, bod 222).

261 Rovnako treba pripomenúť, že za okolností, keď si tajná dohoda alebo zosúladené postupy vyžadujú konkrétne pozitívne opatrenia, Komisia nemôže predpokladať existenciu kartelu, ak neexistuje dôkaz o prijatí takýchto opatrení (pozri rozsudok z 10. novembra 2017, Icap a i./Komisia, T-180/15, EU:T:2017:795, bod 223 a citovanú judikatúru).

262 V prejednávanej veci však treba uviesť, že 19. marca 2007 sa HSBC nielen zúčastnila na manipulácii plánovanej na tento deň s vedomím účasti iných bánk, ale prostredníctvom svojich obchodníkov aj diskutovala o myšlienke zopakovania tejto manipulácie s Barclays, pričom v tejto diskusii pokračoval iný obchodník HSBC dňa 27. marca 2007. Možno teda dospieť k záveru, že boli prijaté konkrétne pozitívne opatrenia v zmysle judikatúry citovanej v bode 261 vyššie.

2) O vedomosti HSBC o účasti iných bánk na iných správaniach, ktoré sú súčasťou jediného porušenia

263 V tomto prípade ide o otázku, či bola Komisia oprávnená pripísať HSBC z dôvodu jej účasti na jedinom porušení všetky správania ostatných dotknutých bánk.

264 Z judikatúry citovanej v bodoch 198 a 199 vyššie vyplýva, že Komisia mohla alternatívne preukázať buď vedomosť HSBC o existencii iných protiprávnych správaní alebo to, že HSBC mohla tieto správania dôvodne predpokladať. Rovnako podľa judikatúry uvedenej v bode 203 vyššie je Komisia oprávnená oprieť sa o súbor nepriamych dôkazov.

265 Z tej istej judikatúry však vyplýva, že tento súbor nepriamych dôkazov, posudzovaný celkovo, musí zodpovedať vierohodným, presným a zhodujúcim sa dôkazom. Okrem toho podľa judikatúry uvedenej v bode 204 vyššie prezumpcia neviny znamená, že ak má súd naďalej pochybnosť, táto pochybnosť musí byť v prospech podniku, ktorý je adresátom rozhodnutia konštatujúceho porušenie.

266 V prvom rade treba uviesť, že žalobkyne v podstate správne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí právne dostatočným spôsobom nepreukázala, že HSBC mala alebo mala mať vedomosť o existencii „celkového plánu“ majúceho jediný cieľ spôsobilú odôvodniť, aby jej boli pripísané všetky správania majúce tento jediný cieľ bez ohľadu na to, či sa na nich priamo zúčastnila alebo nie.

267 Z dôvodov vysvetlených v bodoch 233 až 235 vyššie treba totiž uviesť, že hlavný dôkaz umožňujúci odôvodniť existenciu takéhoto „celkového plánu“ spočíva v tom, že rôzne správania, ktoré sú súčasťou jediného porušenia, riadila alebo usmerňovala stabilná skupina osôb.

268 Žalobkyne teda správne zdôrazňujú, že žiaden z obchodníkov HSBC nebol členom tejto skupiny osôb. Z napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že obchodníci HSBC dostali od obchodníka Barclays iba veľmi čiastkovú informáciu, ktorá sa dôsledne obmedzovala na to, čo bolo nevyhnutné na samotnú účasť HSBC na manipulácii 19. marca 2007 a potom na jej zopakovanie.

269 Nemožno teda dospieť k záveru, že obchodníci HSBC mali z útržkovitých informácií, ktoré im boli oznámené v rámci naozaj špecifického správania, a to manipulácie z 19. marca 2007, sami zovšeobecniť, že sa stabilná skupiny obchodníkov, ktorých totožnosť im nebola prezradená, zúčastňovala na iných správaniach obmedzujúcich hospodársku súťaž na trhu EIRD.

270 V druhom rade a z analogických príčin neumožňujú dôvody napadnutého rozhodnutia zhrnuté v bodoch 242 až 244 vyššie preukázať, že HSBC vedela o protiprávnych správaniach iných podnikov alebo ich mohla dôvodne predpokladať.

271 S výnimkou toho, že Komisia zdôraznila, že obchodník Barclays vysvetlil obchodníkovi HSBC plán manipulácie, ku ktorej došlo 19. marca 2007 spôsobom, ktorý naznačoval účasť iných bánk, treba totiž uviesť, že ostatné skutočnosti uvádzané Komisiou sa v skutočnosti zakladajú na predpoklade, že obchodníci HSBC mali z toho, že obchodníci ostatných bánk vykonávajúcich činnosť na trhu EIRD sa poznali, vyvodiť, že títo obchodníci sa venovali iným postupom obmedzujúcim hospodársku súťaž spôsobilým ovplyvniť hotovostné toky dosahované z EIRD.

272 Treba uviesť, že takýto predpoklad nemožno prijať bez nerešpektovania judikatúry uvedenej v bode 203 vyššie.

273 Vzhľadom na uvedené treba dospieť k záveru, že účasť HSBC na jedinom a pokračujúcom porušení bolo možné konštatovať na jednej strane iba vo vzťahu k jej vlastnému správaniu v rámci tohto porušenia a na druhej strane vo vzťahu k správaniu iných bánk, ktoré bolo súčasťou manipulácie, ku ktorej došlo 19. marca 2007, a jej prípadného zopakovania.

274 Komisia preto nesprávne pripísala HSBC iné správania než správania uvedené v bode 273 vyššie.

c) O treťom žalobnom dôvode týkajúcom sa úmyslu HSBC zúčastniť sa na jedinom a pokračujúcom porušení

275 V rámci svojho tretieho žalobného dôvodu žalobkyne v podstate tvrdia, že podmienka nachádzajúca sa v judikatúre uvedenej v bode 198 vyššie, podľa ktorej podnik musí mať úmysel prispieť svojim vlastným správaním k dosiahnutiu spoločných cieľov sledovaných všetkými účastníkmi, nie je v ich prípade splnená.

276 V tomto rámci žalobkyne v podstate tvrdia, že HSBC nemohla vedieť o účasti na jedinom porušení vzhľadom na rozmanitosť správaní, ktoré sú jej vytýkané. Žalobkyne zdôrazňujú aj skutočnosť, že HSBC sa zúčastnila na porušení inak a menej významným spôsobom ako hlavní účastníci.

277 Komisia navrhuje zamietnutie tohto žalobného dôvodu.

278 Vzhľadom na záver Všeobecného súdu týkajúci sa štvrtého žalobného dôvodu, ktorý vyplýva z bodu 274 vyššie, stačí preskúmať prejednávaný žalobný dôvod v rozsahu, v akom sa týka manipulácie, ku ktorej došlo 19. marca 2007 a jej zopakovania.

279 V prípade manipulácie z 19. marca 2007 a jej zopakovania však úmysel zúčastniť sa na jedinom porušení jasne vyplýva z dôkazných prostriedkov predložených Komisiou. Pokiaľ ide konkrétnejšie o manipuláciu, ku ktorej došlo z 19. marca 2007, hoci je pravda, že obchodník HSBC zrejme pochyboval o fungovaní tejto manipulácie, ako to potvrdzuje rozhovor z 13. februára 2007 a neskôr zrejme ľutoval, že si nevybudoval silnejšiu nákupnú pozíciu k termínovaným zmluvám „futures“ viazanými na Euribor-3M, zároveň platí, že sa spoločne s obchodníkmi iných bánk zúčastnil postupu znižovania sadzby Euribor-3M dňa 19. marca 2007 tým, že požiadal osobu zodpovednú za predloženie kotácií v jeho banke, aby v tento deň predložila nízke kotácie, čo táto osoba urobila.

280 Treba teda zamietnuť tretí žalobný dôvod.

3. O piatom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení a na porušení podstatných formálnych náležitosti počas správneho konania

281 Žalobkyne tvrdia, že rozhodnutie o urovnaní prejudikovalo zodpovednosť HSBC a nenapraviteľne porušilo ich právo byť vypočuté. Z toho vyvodzujú, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť kvôli porušeniu jednak zásady prezumpcie neviny, a jednak zásad riadnej správy vecí verejných a rešpektovania práva na obhajobu. Odkazujú aj na vyhlásenia člena Komisie pána Alumnia týkajúce sa výsledkov vyšetrovania vzťahujúceho sa na EIRD, ktoré boli urobené pred prijatím napadnutého rozhodnutia. Zdôrazňujú tiež, že nemali možnosť predložiť pripomienky k oznámeniu o výhradách zaslanému účastníkom konania, ktorí sa rozhodli uzavrieť urovnanie.

282 Komisia navrhuje zamietnutie tohto žalobného dôvodu.

283 Pokiaľ ide o výhradu založenú na tom, že rozhodnutie o urovnaní bolo prijaté v rozpore so zásadou prezumpcie neviny, treba pripomenúť, že uvedená zásada predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, v súčasnosti vyjadrenú v článku 48 os. 1 Charty základných práv, ktorá sa vzťahuje na konania o porušení pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky, ktoré môžu viesť k uloženiu pokút alebo penále (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, body 72 a 73 a citovanú judikatúru).

284 Zásada prezumpcie neviny znamená, že každá obvinená osoba sa považuje za nevinnú, kým sa zákonným spôsobom nepreukáže jej vina. Tejto zásade teda odporuje akékoľvek formálne zistenie a dokonca aj akékoľvek naznačenie zodpovednosti osoby obvinenej z daného porušenia v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie bez toho, aby táto osoba mohla využiť všetky záruky, ktoré sú súčasťou

výkonu práva na obhajobu v rámci riadne prebiehajúceho konania, ktoré vedie k rozhodnutiu o dôvodnosti sporu (pozri rozsudok z 10. novembra 2017, Icap a i./Komisia, T-180/15, EU:T:2017:795, bod 257 a citovanú judikatúru).

285 Navyše z ustálenej judikatúry vyplýva, že Komisia je počas správneho konania v oblasti kartelov povinná rešpektovať právo na riadnu správu vecí verejných zakotvené v článku 41 Charty základných práv (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 154 a citovanú judikatúru).

286 Podľa článku 41 Charty základných práv má každý najmä právo, aby inštitúcie Únie vybavovali jeho záležitosti nestranne. Táto požiadavka nestrannosti zahŕňa jednak subjektívnu nestrannosť v tom zmysle, že žiadny z členov inštitúcie, ktorá rozhoduje o veci, nesmie prejavovať osobnú zaujatosť, a jednak objektívnu nestrannosť v tom zmysle, že inštitúcia musí poskytnúť dostatočné záruky na vylúčenie akýchkoľvek oprávnených pochybností v tomto ohľade (pozri rozsudok z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 155 a citovanú judikatúru).

287 Otázka, či prípadný nedostatok objektívnej nestrannosti Komisie, ktorý by mohol vyplynúť z porušenia zásady prezumpcie voči HSBC pri prijatí rozhodnutia o urovnaní, mohol mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia sa však prelína s otázkou, či sú zistenia urobené v uvedenom rozhodnutí náležite podložené dôkaznými prostriedkami, ktoré predložila Komisia (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, EU:T:2000:180, bod 270, a zo 16. júna 2011, Bavaria/Komisia, T-235/07, EU:T:2011:283, bod 226).

288 Aj keby teda prípadný nedostatok objektívnej nestrannosti Komisie mohol viesť k tomu, že nesprávne konštatovala na jednej strane to, že rozhovory z 9. a 14. marca 2007, ktorých sa HSBC zúčastnila, mali cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž a na druhej strane to, že im v rámci jediného a pokračujúceho porušenia bolo možné pripísať určité správania iných bánk nesúvisiace s manipuláciou, ku ktorej došlo 19. marca 2007 alebo jej opakovaním, treba uviesť, že nezákonnosť týchto častí napadnutého rozhodnutia už bola konštatovaná na záver preskúmania druhej časti prvého žalobného dôvodu a štvrtého žalobného dôvodu.

289 Pokiaľ ide o iné zistenia urobené v napadnutom rozhodnutí, vada súvisiaca s prípadným nedostatkom objektívnej nestrannosti Komisie by mohla mať za následok zrušenie uvedeného rozhodnutia iba vtedy, ak by bolo preukázané, že bez tejto nezákonnosti by toto rozhodnutie malo odlišný obsah (rozsudok zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, EU:T:2000:180, bod 283). V prejednávanej veci však pri výkone úplného preskúmania relevantných dôvodov tohto rozhodnutia bolo konštatované, že s výnimkou otázok spomenutých v bode 288 vyššie, Komisia právne dostatočným spôsobom preukázala účasť HSBC na danom porušení. Nič teda neumožňuje predpokladať, že bez prijatia rozhodnutia o urovnaní pred prijatím napadnutého rozhodnutia by bol obsah napadnutého rozhodnutia odlišný.

290 Vo svojej replike žalobkyne tvrdia, že nedostatok objektívnej nestrannosti Komisie je za okolností prejednávanej veci vážnejší ako vo veciach, v ktorých boli vyhlásené rozsudky zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia (T-62/98, EU:T:2000:180, body 270 a 283), a zo 16. júna 2011, Bavaria/Komisia (T-235/07, EU:T:2011:283, bod 226), keďže v týchto veciach sa nedostatok nestrannosti prejavil až po vypočutí účastníkov konania.

291 Treba však uviesť, že zásada, podľa ktorej môže mať vada tohto typu za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia iba vtedy, ak je preukázané, že bez tejto vady by toto rozhodnutie malo odlišný obsah, je súčasťou ustálenej judikatúry siahajúcej k rozsudku zo 16. decembra 1975, Suiker Unie a i./Komisia (40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, EU:C:1975:174, body 90 a 91). V tejto súvislosti treba uviesť, že tento rozsudok bol vyhlásený v kontexte relatívne blízkom kontextu

prejednávanej veci, keďže žalobcovia vytýkali Komisii, že porušila právo na spravodlivý proces vydaním určitých verejných vyhlásení, z ktorých sa javila ako preukázaná existencia tvrdených porušení, a to v okamihu, keď dotknuté osoby ešte nemohli zaujať stanovisko k výhradám, ktoré sa ich týkali.

292 Z analogických dôvodov treba zamietnuť ako neúčinné aj ostatné tvrdenia uvádzané žalobkyňami na podporu ich výhrady založenej na porušení zásady riadnej správy vecí verejných, ako aj výhrady založenej na porušení ich práva na obhajobu.

293 Vzhľadom na uvedené treba zamietnuť piaty žalobný dôvod.

4. O vplyve pochybení zistených v rámci prvého a štvrtého žalobného dôvodu na zákonnosť článku 1 napadnutého rozhodnutia

294 Podľa článku 1 napadnutého rozhodnutia „nižšie uvedené podniky porušili článok 101 Zmluvy a článok 53 Dohody o EHP tým, že sa počas uvedených období zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení vzťahujúcom sa na úrokové deriváty denominované v eurách. Toto porušenie, ktoré zahŕňalo celý EHP, spočívalo v dohodách a/alebo zosúladených postupoch, ktorých cieľom bolo skresliť bežný vývoj cenových zložiek v odvetví úrokových derivátov denominovaných v eurách:… b) [žalobkyne] od 12. februára 2007 do 27. marca 2007“.

295 Treba uviesť, že pochybenia, ktorých sa dopustila Komisia pri posúdení rozhovorov z 9. a 14. marca 2007, identifikované v bodoch 166 až 195 vyššie, nemajú vplyv na zákonnosť článku 1 napadnutého rozhodnutia a predovšetkým článku 1 písm. b) napadnutého rozhodnutia, keďže záver, ktorý sa tam nachádza, je odôvodnený aj bez zohľadnenia týchto dvoch rozhovorov.

296 Platí to aj pre pochybenia, ktorých sa dopustila Komisia pri presnom určení správaní, ktoré bolo možné pripísať HSBC z dôvodu účasti na jedinom a pokračujúcom porušení, identifikované v bodoch 263 až 274 vyššie. Účasť HSBC, spoločne s ostatnými bankami, na manipulácii z 19. marca 2007 a skutočnosť, že sa uvažovalo o jej zopakovaní, totiž samé osebe umožňujú právne dostatočným spôsobom odôvodniť článok 1 písm. b) napadnutého rozhodnutia.

297 Keďže však medzi faktory, na ktoré možno prihliadať pri posúdení závažnosti porušení, patrí počet a intenzita protisúťažných správaní a z dôvodov vysvetlených v bode 123 vyššie, bude úlohou Všeobecného súdu, aby z nesprávnosti týchto posúdení prípadne vyvodil dôsledky pri preskúmaní primeranosti výšky pokuty.

B. O návrhoch na zrušenie článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia a subsidiárne na zmenu výšky uloženej pokuty

298 Žalobkyne napádajú zákonnosť článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia, v ktorom im Komisia uložila pokutu za účasť HSBC na porušení. Tento žalobný dôvod možno rozdeliť na štyri časti, keďže žalobkyne napádajú po prvé použitie diskontovaných hotovostných príjmov na účely posúdenia hodnoty predajov, po druhé, uplatnený faktor závažnosti, po tretie, uplatnenú dodatočnú sumu a po štvrté, posúdenie poľahčujúcich okolností. Žalobkyne navrhujú v prvom rade, aby Všeobecný súd zrušil článok 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia a subsidiárne, aby využil svoju neobmedzenú súdnu právomoc a znížil výšku pokuty, ktorá im bola uložená.

299 V rámci prvej časti prejednávaného žalobného dôvodu žalobkyne vytýkajú Komisii, že založila hodnotu predajov na hotovostných príjmoch, ktoré HSBC prijala za EIRD počas obdobia porušovania a na ktoré uplatnila faktor 98,849 %.

300 Úvaha Komisie sa nachádza v odôvodneniach 639 až 648 napadnutého rozhodnutia.

301 V prvom rade Komisia v odôvodnení 639 napadnutého rozhodnutia skonštatovala, že úrokové deriváty nevytvárajú predaje v bežnom zmysle slova a v dôsledku toho použila osobitnú náhradnú hodnotu namiesto hodnoty predajov, ktorá predstavuje východiskový bod pre výpočet výšky pokút. V odôvodnení 640 sa Komisia domnievala, že bolo lepšie nevychádzať z náhradnej hodnoty predajov zrealizovaných počas posledného roka a že vzhľadom na krátku dobu trvania porušenia, ktorého sa dopustili niektorí účastníci, premenlivú veľkosť trhu s EIRD počas doby trvania porušenia a rozdielnu dobu účasti dotknutých bánk, bolo vhodnejšie vychádzať z hodnoty predajov skutočne zrealizovaných podnikmi počas mesiacov zodpovedajúcich účasti každého z nich na porušení.

302 V odôvodnení 641 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že predaje v bežnom zmysle slova zodpovedajú prílevu ekonomických úžitkov, ktoré majú najčastejšie formu hotovosti alebo hotovostných ekvivalentov a poznamenala, že protisúťažné správanie v prejednávanej veci sa týkalo najmä tajných dohovorov o cenových zložkách relevantných pre hotovostné toky spojené s EIRD. Z týchto dôvodov sa Komisia rozhodla určiť pre všetkých účastníkov ročnú hodnotu predajov na základe hotovostných príjmov, teda „hotovostných tokov, ktoré každá banka získala zo svojho portfólia EIRD viazaných na sadzbu Euribor s akoukoľvek splatnosťou a/alebo na sadzbu EONIA a uzavretých s protistranami so sídlom v EHP“.

303 V odôvodnení 642 napadnutého rozhodnutia Komisia zohľadnila v prípade HSBC hotovostné príjmy vo výške 16 688 253 649 eur.

304 V druhom rade Komisia v odôvodnení 643 napadnutého rozhodnutia považovala za vhodné znížiť údaje o hotovostných príjmoch zistených v prípade HSBC a iných bánk použitím vhodného jednotného faktora, aby tak zohľadnila osobitosti trhu s EIRD a najmä započítanie typické pre obchodovanie s derivátmi. V odôvodnení 648 napadnutého rozhodnutia bol tento jednotný faktor stanovený na 98,849 %.

305 Odôvodnenie výšky tohto faktora zníženia sa v napadnutom rozhodnutí opiera o päť druhov dôvodov. Po prvé, Komisia v odôvodení 644 vychádzala zo započítania typického pre obchodovanie s derivátmi vo všeobecnosti, ktoré International Swap Dealer Association odhaduje tak, že má za následok zníženie medzi 85 a 90 %.

306 Po druhé v odôvodnení 645 Komisia zdôraznila osobitosť započítania EIRD, keďže porovnanie hotovostných príjmov účastníkov s čistými hotovostnými platbami za EIRD preukazuje, že by uplatnenie sadzby medzi 85 a 90 % viedlo k príliš odradzujúcim pokutám.

307 Po tretie Komisia v odôvodnení 646 konštatovala, že kartel týkajúci sa EIRD mal za následok značne nižšie predraženie ako 20 % vo všeobecnosti spôsobených týmto typom kartelu v tradičných odvetviach.

308 Po štvrté Komisia v odôvodnení 647 pripomenula, že nebola povinná použiť presný matematický vzorec a že mala pri určení výšky každej pokuty voľnú úvahu.

309 Po piate Komisia v odôvodnení 648 zdôraznila, že uplatnila na adresátov napadnutého rozhodnutia rovnakú sadzbu akú použila pri výpočte výšky pokút uložených adresátom rozhodnutia o urovnaní.

310 V treťom rade sa Komisia vyjadrila k výhradám uvedeným počas správneho konania. V tomto rámci v odôvodneniach 656 až 662 napadnutého rozhodnutia vyvrátila, že použitie diskontovaných hotovostných príjmov bolo nevhodné. Komisia tak tvrdila, že v porovnaní s čistými hotovostnými príjmami a platbami navrhovanými žalobkyňami, ktoré môžu viesť k zápornému výsledku, bolo zohľadnenie diskontovaných hotovostných príjmov viac v súlade s usmerneniami k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia z roku 2006“), podľa ktorých sú východiskovým bodom pri výpočte pokút predaje a nie zisk.

311 K výhradám proti faktoru zníženia Komisia v odôvodnení 710 napadnutého rozhodnutia najmä zdôraznila, že bola transparentná pri svojom úmysle znížiť hotovostné príjmy o jednotný faktor aspoň 97,5 %. Komisia tiež v odôvodnení 713 tvrdila, že neuplatnila individuálne faktory zníženia, keďže mohli viesť k nerovnosti zaobchádzania.

312 V rámci tejto časti žalobného dôvodu žalobkyne v podstate uvádzajú tri výhrady, aby napadli zákonnosť výpočtu hodnoty predajov. Po prvé napádajú samotný princíp použitia hotovostných príjmov, ku ktorým je priradený faktor zníženia 98,849 %. Po druhé sa domnievajú, že Komisia nesprávne zohľadnila hotovostné príjmy vyplývajúce zo zmlúv uzavretých pred kartelom. Napokon po tretie žalobkyne napádajú odôvodnenie faktora zníženia.

1. O prvej výhrade založenej na nesprávnosti použitia diskontovaných hotovostných príjmov

313 Žalobkyne tvrdia, že hoci Komisia v odôvodnení 639 napadnutého rozhodnutia správne poznamenala, že úrokové deriváty „nevytvárajú predaje v bežnom zmysle slova“, nesprávne posúdila hodnotu predajov tak, že vychádzala z hotovostných príjmov prijatých za EIRD, ku ktorým bol priradený faktor zníženia 98,849 %. Žalobkyne Komisii vytýkajú, že zohľadnila iba vstupné hotovostné toky súvisiace s EIRD a nie výstupné hotovostné toky, hoci manipulácia s referenčnými sadzbami má vplyv na oba tieto aspekty. Tento prístup podľa žalobkýň prispel k značnému nadhodnoteniu príjmov dosiahnutých z obchodovania s EIRD. Žalobkyne tvrdia, že dôvod nachádzajúci sa v odôvodnení 659 napadnutého rozhodnutia, založený na tom, že zohľadnenie prichádzajúcich platieb nemôže viesť k nulovým alebo záporným predajom, nerobí z hotovostných príjmov vhodný ukazovateľ hodnoty predajov. Platí to aj pre skutočnosť zdôraznenú v odôvodnení 660 uvedeného rozhodnutia, že východiskovým bodom pri výpočte pokút v usmerneniach z roku 2006 sú práve predaje.

314 Komisia sa domnieva, že správne posúdila hodnotu predajov s odkazom na hotovostné príjmy, na ktoré uplatnila faktor zníženia.

315 Komisia podotýka, že neignorovala výstupné hotovostné toky súvisiace s EIRD. Použitie faktora zníženia má práve za cieľ zohľadniť započítanie typické pre obchodovanie. Z pohľadu odradenia je takýto prístup vhodnejší ako prístup spočívajúci v zohľadnení čistých hotovostných príjmov a platieb uprednostňovaný žalobkyňami, ktorý môže viesť k záporným hodnotám.

316 Všeobecný súd na úvod pripomína, že pokiaľ ide o zákonnosť rozhodnutia o uložení pokuty, hĺbkové právne a vecné preskúmanie, ktoré súd Únie vykonáva vo vzťahu ku všetkým častiam rozhodnutí Komisie týkajúcich sa konaní podľa článkov 101 a 102 ZFEÚ, a ktoré bolo pripomenuté v bode 44 vyššie, znamená, že v snahe vyhnúť sa vykonaniu takéhoto hĺbkového preskúmania sa nemožno opierať o mieru voľnej úvahy Komisie, a to ani pokiaľ ide o výber zohľadnených dôkazov pri uplatňovaní kritérií uvedených v usmerneniach, ani pokiaľ ide o hodnotenie týchto dôkazov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. decembra 2011, Chalkor/Komisia, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 62).

317 V prvom rade treba pripomenúť, že medzi účastníkmi konania nie je sporné, že EIRD „nevytvárajú príjmy v bežnom zmysle slova“, ako bolo pripomenuté v odôvodnení 639 napadnutého rozhodnutia.

318 V druhom rade hoci článok 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 všeobecne odkazuje na závažnosť a dĺžku trvania porušenia, metodológia uprednostnená Komisiou na účely uplatnenia tohto ustanovenia v jej usmerneniach z roku 2006 priznáva centrálnu úlohu pojmu „hodnota predaja“, pretože tento pojem prispieva k určeniu ekonomického významu porušenia, ako aj relatívneho podielu každého podniku na porušení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2013, Team Relocations a i./Komisia, C-444/11 P, neuverejnený, EU:C:2013:464, bod 76). Podľa bodu 13 usmernení z roku 2006 totiž „pri stanovení základnej výšky uloženej pokuty bude Komisia vychádzať z hodnoty predaja tovaru alebo služieb podniku, s ktorými porušenie priamo alebo nepriamo… súvisí v príslušnej geografickej oblasti v rámci

EHP“. Vo svojej úvodnej časti v bode 6 usmernenie spresňujú, že „kombinácia hodnoty predaja v súvislosti s porušením a trvaním sa považuje za vhodnú hodnotu na vyhodnotenie ekonomického významu porušenia, ako aj relatívneho podielu každého podniku na porušení“.

319 V treťom rade treba pripomenúť, že Komisia môže nepoužiť metódu uvedenú v usmerneniach, keď je to odôvodnené. Potreby osobitného preskúmania každej individuálnej situácie Komisiou pri ukladaní sankcií podľa článku 23 nariadenia č. 1/2003 totiž nevyhnutne znamenajú, že sa v prípade potreby, ak to vyžaduje osobitosť individuálnej situácie, odchýli od metodológie v usmerneniach. Táto možnosť, zdôraznená judikatúrou (rozsudok z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 209 a 210), je v súčasnosti výslovne prevzatá do bodu 37 usmernení z roku 2006.

320 V prejednávanej veci treba overiť, či sa Komisia nedopustila nesprávneho posúdenia, keď posúdila hodnotu predajov EIRD na základe diskontovaných hotovostných príjmov. Znamená to najmä preskúmať, či prístup uprednostnený Komisiou umožňoval zohľadniť započítanie typické pre EIRD, keďže tieto zmluvy majú za následok tak príjmy, ako aj platby.

321 Treba pripomenúť, že z bodov 15 a 16 usmernení z roku 2006 vyplýva, že pri určení hodnoty predajov podniku Komisia použije najvyššie údaje, ktoré sú pre tento podnik k dispozícii. Ak sú údaje poskytnuté podnikom neúplné alebo nespoľahlivé, môže Komisia určiť hodnotu predaja tohto podniku na základe čiastkových údajov, ktoré získala a/alebo na základe akýchkoľvek iných informácii, ktoré považuje za dôležité alebo za vhodné.

322 Treba uviesť, že prístup uprednostnený Komisiou odráža hodnotu predajov, a teda ekonomický význam porušenia, lepšie ako alternatívny prístup navrhnutý žalobkyňami počas správneho konania, založený na čistých hotovostných príjmoch a platbách. Ide v podstate o zohľadnenie iba zostatku hotovostných tokov počas obdobia porušovania, teda údaja, ktorý sa blíži zisku dosiahnutému z obchodnej činnosti.

323 Ako to totiž správne pripomenula Komisia v odôvodnení 659 napadnutého rozhodnutia, takéto obmedzenie by odporovalo logike, ktorou sa riadil jej výber stanoviť v metodológii uvedenej v usmerneniach z roku 2006 základnú sumu odkazom na hodnotu predaja tak, aby odrážala ekonomický význam porušenia a podiel dotknutého podniku na porušení.

324 Z dôvodu, že na jednej strane je prístup uprednostňovaný Komisiou v súlade s logikou, ktorá je v pozadí výberu hodnoty predaja a na druhej strane že žalobkyne nenavrhli vhodnejšiu alternatívnu metódu počas správneho konania, preto nemožno dospieť k záveru, že princíp zohľadnenie diskontovaných hotovostných príjmov je vo svojej podstate nesprávny.

325 Zároveň platí, že v prístupe uprednostnenom Komisiou nie je dôležité iba to, aby nedošlo k pochybeniu pri určení výšky hotovostných príjmov. Platí to aj pre určenie sadzby použitého faktora zníženia.

326 Tento faktor totiž zohráva podstatnú úlohu pri určení hodnotu predajov kvôli zvlášť vysokej sume, ktorú so sebou prináša to, keď sú zohľadnené iba hotovostné príjmy, teda príjmy bez odpočítania zodpovedajúcich platieb.

327 Tak napríklad na základe uplatnenia faktorov týkajúcich sa závažnosti, dĺžky trvania, dodatočnej sumy a poľahčujúcich okolností zohľadnených Komisiou v napadnutom rozhodnutí, a bez toho, aby bolo dotknuté posúdenie ich dôvodnosti, Všeobecný súd uvádza, že zmena sadzby uvedeného faktora o 0,1 % by mala na konečnú výšku pokuty vplyv takmer 16 221 000 eur.

328 Z uvedeného vyplýva, že v modeli uprednostnenom Komisiou pri stanovení hodnoty predajov je presnosť sadzby faktora zníženia zásadná, keďže aj najnepatrnejšia zmena tohto faktora má veľký vplyv na výšku pokuty uloženej dotknutých podnikom.

329 S touto výhradou treba prvú výhradu zamietnuť.

2. O druhej výhrade založenej na nesprávnosti zohľadnenia hotovostných príjmov vyplývajúcich zo zmlúv uzavretých pred začiatkom účasti HSBC na porušení

330 Žalobkyne tvrdia, že Komisia nesprávne zohľadnila diskontované hotovostné príjmy dosiahnuté zo zmlúv uzavretých skôr, než došlo k správaniam vytýkaným HSBC.

331 Komisia navrhuje zamietnutie tejto výhrady.

332 Ako už Súdny dvor mal príležitosť zdôrazniť, cieľom bodu 13 usmernení z roku 2006 je vziať ako východiskový bod na výpočet pokuty uloženej podniku sumu, ktorá odráža ekonomický význam porušenia a relatívnu váhu tohto podniku na tomto porušení. V dôsledku toho, hoci sa pojem „hodnota predaja“ uvedený v tomto bode 13 nemôže iste rozšíriť tak, aby zahŕňal predaj realizovaný predmetným podnikom, ktorý nepatrí do rozsahu pôsobnosti vytýkaného kartelu, cieľ sledovaný týmto ustanovením by bol narušený, ak by sa tento pojem mal vnímať len ako týkajúci sa obratu dosiahnutého iba pri predaji, v prípade ktorého sa preukázalo, že bol naozaj ovplyvnený týmto kartelom (rozsudok zo 7. septembra 2016, Pilkington Group a i./Komisia, C-101/15 P, EU:C:2016:631, bod 19).

333 Predaje dosiahnuté na základe zmlúv uzavretých pred obdobím porušovania teda možno zahrnúť do hodnoty predajov vypočítanej podľa bodu 13 usmernení z roku 2006 na účely výpočtu základnej výšky pokuty rovnako ako predaje dosiahnuté na základe zmlúv uzavretých počas obdobia porušovania, pri ktorých však nebolo preukázané, že boli konkrétne predmetom tajných dohôd (rozsudok zo 7. septembra 2016, Pilkington Group a i./Komisia, C-101/15 P, EU:C:2016:631, bod 20).

334 Takéto riešenie možno použiť za okolností prejednávanej veci tým skôr, že manipulácia s kurzom Euribor, na ktorej sa HSBC zúčastnila, ovplyvnila pohyblivú sadzbu zmlúv viazaných na sadzbu Euribor-3M so splatnosťou 19. marca 2007 bez ohľadu na to, či boli uzavreté pred alebo po 12. februári 2007, čo je východiskový bod účasti HSBC na porušení.

335 Druhú výhradu treba preto zamietnuť.

3. O tretej výhrade založenej na nedostatočnosti odôvodnenia faktora zníženia 98,849 %, ktorý uplatnila Komisia

336 Žalobkyne tvrdia, že určenie faktora zníženia je nedostatočne odôvodnené, pretože im neumožňuje pochopiť dôvody, pre ktoré bola základná výška pokuty stanovená na tejto výške. Zdôrazňujú najmä, že táto výška berie do úvahy hypotetické predraženie v rozsahu 2 až 4 bázické body bez vysvetlenia, prečo by takéto predraženie bolo reálne za okolností, keď banka mohla v skutočnosti dosiahnuť zmenu referenčnej sadzby nanajvýš o 0,1 bázickeho bodu, ako to potvrdzuje poznámka pod čiarou 441 napadnutého rozhodnutia. Žalobkyne pripomínajú, že dodržanie povinnosti odôvodnenia je o to potrebnejšie, že Komisia uplatnila nový, predtým neuplatnený prístup k určeniu hodnoty predaja.

337 Komisia tvrdí, že faktor zníženia 98,849 % je dostatočne odôvodnený, keďže dôvody nachádzajúce sa v odôvodnení 643 až 646 napadnutého rozhodnutia umožňujú žalobkyniam pochopiť, prečo bol tento faktor považovaný za vhodný. Pokiaľ ide o údaj o predržaní v rozsahu 2 až 4 bázické body zohľadnený v odôvodnení 646, v napadnutom rozhodnutí sa spresňuje, že ide o hypotetické predržanie. Komisia v tejto súvislosti pripomína, že má pri určení výšky každej pokuty voľnú úvahu a že nie je povinná riadiť sa matematickým prístupom.

338 Ako uznala ustálená judikatúra, povinnosť odôvodnenia stanovená v článku 296 druhom odseku ZFEÚ predstavuje podstatnú formálnu náležitosť, ktorú je potrebné odlišovať od otázky dôvodnosti odôvodnenia, lebo táto otázka vyplýva z vecnej zákonnosti sporného aktu. Z tohto hľadiska musí byť požadované odôvodnenie prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala tak, aby dotknuté osoby mohli poznať dôvody prijatého opatrenia a aby príslušný súd mohol vykonať svoje preskúmanie. Pokiaľ ide konkrétne o odôvodnenie individuálnych rozhodnutí, povinnosť odôvodniť takéto rozhodnutia má za cieľ, okrem umožnenia súdneho preskúmania, poskytnúť dotknutej osobe dostatok údajov, aby zistila, či rozhodnutie prípadne obsahuje vadu, na základe ktorej možno napadnúť jeho platnosť (pozri rozsudok z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, body 146 až 148 a citovanú judikatúru; rozsudky z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, body 114 a 115, a z 13. decembra 2016, Printeos a i./Komisia, T-95/15, EU:T:2016:722, bod 44).

339 Navyše požiadavka odôvodnenia musí byť posudzovaná v závislosti od okolností prípadu, najmä od obsahu dotknutého aktu, od povahy uvádzaných dôvodov a od záujmu, ktorý na jeho objasnení môžu mať osoby, ktorým je akt určený, alebo iné osoby, ktorých sa akt týka v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Nevyžaduje sa, aby v odôvodnení boli presne uvedené všetky relevantné právne a skutkové okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku 296 ZFEÚ, sa má posudzovať nielen s prihliadnutím na jeho znenie, ale tiež s prihliadnutím na jeho kontext, ako aj na všetky právne predpisy upravujúce dotknutú oblasť (rozsudky z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, bod 150; z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 116, a z 13. decembra 2016, Printeos a i./Komisia, T-95/15, EU:T:2016:722, bod 45).

340 Judikatúra ešte spresnila, že odôvodnenie musí byť v zásade oznámené dotknutej osobe v rovnakom čase ako rozhodnutie, ktoré jej spôsobuje ujmu. Chýbajúce odôvodnenie nemožno napraviť skutočnosťou, že dotknutá osoba sa s dôvodmi rozhodnutia oboznámi počas konania pred súdmi Únie (rozsudky z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, bod 149; z 19. júla 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia, C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 74, a z 13. decembra 2016, Printeos a i./Komisia, T-95/15, EU:T:2016:722, bod 46).

341 V prípade rozhodnutia ukladajúceho pokutu je Komisia povinná odôvodniť najmä výšku uloženej pokuty a metódu, ktorú zvolila v tejto súvislosti (rozsudok z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisia, T-43/02, EU:T:2006:270, bod 91). Vo svojom rozhodnutí musí Komisia uviesť kritériá posúdenia, ktoré jej umožnili posúdiť závažnosť a dĺžku trvania porušenia bez toho, aby v ňom bola povinná uviesť podrobnejšie vysvetlenie alebo číselné údaje týkajúce sa spôsobu výpočtu (rozsudok z 13. júla 2011, Schindler Holding a i./Komisia, T-138/07, EU:T:2011:362, bod 243). Je však povinná vysvetliť zváženie a zhodnotenie zohľadnených skutočností (rozsudok z 8. decembra 2011, Chalkor/Komisia, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 61).

342 Na spresnenia poskytnuté autorom napadnutého rozhodnutia počas sporového konania dopĺňajúce odôvodnenie, ktoré je už samo osebe dostatočné, sa nevzťahuje dodržiavanie povinnosti odôvodnenia vo vlastnom zmysle slova, aj keď tieto spresnenia môžu byť užitočné pre vnútorné preskúmanie dôvodov rozhodnutia vykonávané súdom Únie, keďže umožňujú inštitúcii vysvetliť dôvody, ktoré predstavujú základ jej rozhodnutia. Dodatočné vysvetlenia nad rámec povinnosti odôvodnenia tak môžu umožniť podnikom, aby podrobne poznali spôsob výpočtu pokuty, ktorá im je uložená a všeobecnejšie pomôcť transparentnosti správneho postupu a uľahčiť Všeobecnému súdu výkon jeho neobmedzenej súdnej právomoci, ktorá mu musí nad rámec zákonnosti napadnutého rozhodnutia dovoliť posúdenie primeranosti uloženej pokuty. Táto možnosť však nemôže zmeniť rozsah požiadaviek vyplývajúcich z povinnosti odôvodnenia (rozsudok zo 16. novembra 2000, Cascades/Komisia, C-279/98 P, EU:C:2000:626, body 45 a 47).

343 Komisia odkazuje na judikatúru uvedenú v bode 341 vyššie, aby v podstate zdôraznila, že v napadnutom rozhodnutí nebola povinná presne vysvetliť vyčíslené posúdenie, ktoré viedlo k použitiu faktora zníženia 98,849 %.

344 V tejto súvislosti Všeobecný súd uvádza, že podľa judikatúry uvedenej v bode 339 vyššie, sa požiadavka odôvodnenia musí posúdiť v závislosti od okolností prejednávanej veci. Tieto okolnosti sa však vyznačujú dvomi významnými špecifikami.

345 Na jednej strane sa Komisia v prejednávanej veci rozhodla uplatniť metodológiu uvedenú v usmerneniach z roku 2006, a nie sa od nej odchýliť, čo by bola oprávnená urobiť podľa judikatúry pripomenutej v bode 319 vyššie a podľa bodu 37 uvedených usmernení. Rozhodla sa teda rešpektovať metodológiu, v ktorej z dôvodov vysvetlených v bode 318 vyššie zohráva ústrednú úlohu určenie „hodnoty predaja“, hoci v odôvodnení 639 napadnutého rozhodnutia zdôraznila, že EIRD nevytvárajú predaje v bežnom zmysle slova.

346 Bolo teda podstatné, aby odôvodnenie napadnutého rozhodnutia umožňovalo žalobkyniam overiť, či pri určení náhradnej hodnoty zvolenej Komisiou prípadne došlo k vade, ktorá by im umožnila, aby napadli jej platnosť a Všeobecnému súdu, aby vykonal svoje preskúmanie.

347 Na druhej strane, ako bolo zdôraznené v bode 325 vyššie, v prístupe uplatnenom Komisiou zohráva podstatnú úlohu faktor zníženia z dôvodu zvlášť vysokej sumy hotovostných príjmov, na ktoré sa má uplatniť.

348 Z toho vyplýva, že za okolností prejednávanej veci, keďže Komisia sa rozhodla určiť základnú výšku pokuty na základe číselného modelu, v ktorom má zohrávať podstatnú úlohu faktor zníženia, bolo nevyhnutné, aby bolo dotknutým podnikom umožnené porozumieť tomu, ako dospela k faktoru zníženia stanovenému práve na 98,849 % a aby bol Všeobecný súd schopný vykonať hĺbkové právne aj vecné preskúmanie tejto časti napadnutého rozhodnutia podľa judikatúry uvedenej v bode 316 vyššie.

349 Iba z odôvodnení 643, 644 až 646 a 648 napadnutého rozhodnutia však vyplýva, že faktor zníženia mal byť vyšší ako 90 %, keďže na jednej strane porovnanie hotovostných príjmov účastníkov s čistými hotovostnými platbami v súvislosti s EIRD preukazuje, že by uplatnenie sadzby medzi 85 a 90 % viedlo k príliš odradzujúcim pokutám a keďže na druhej strane dotknutý kartel mal za následok značne nižšie predraženie ako 20 % vo všeobecnosti spôsobených týmto typom kartelu v tradičných odvetviach. V odôvodnení 648 napadnutého rozhodnutia Komisia na jednej strane uvádza, že urobila odhad faktorov uvedených v odôvodneniach 643 až 646, avšak nespresňuje, akú hodnotu priradila týmto rôznym faktorom, aby dospela k sadzbe zníženia práve 98,849 %. Na druhej strane Komisia uvádza, že pri určení hodnoty predajov uplatnila tú istú metodológiu akú použila pri výpočte výšky pokút v rozhodnutí o urovnaní. Treba však uviesť, že z rozhodnutia o urovnaní nevyplýva ohľadom určenia sadzby na 98,849 % žiadna ďalšia informácia.

350 Jediná ďalšia informácia obsiahnutá v napadnutom rozhodnutí je pripomienka toho, že Komisia počas správneho konania zdôraznila, že jednotný faktor zníženia bude aspoň 97,5 %, ktorá sa nachádza v odôvodení 710.

351 Treba uviesť, že tieto úvahy neposkytujú žalobkyniam vysvetlenie dôvodov, pre ktoré bol faktor zníženia stanovený na 98,849 %, a nie na prípadne vyššiu úroveň. Bez podobnejších vysvetlení dôvodov, pre ktoré tieto úvahy viedli k stanoveniu faktora zníženia na práve túto úroveň, nie je ani Všeobecný súd schopný vykonať hĺbkové právne a vecné preskúmanie časti rozhodnutia, ktorá mohla mať podstatný vplyv na výšku pokuty uloženej žalobkyniam.

352 Je pravda, že po pojednávaní poskytla Komisia Všeobecnému súdu ďalšie vysvetlenia týkajúce sa určenia tohto faktora zníženia 98,849 %. Zo znenia judikatúry uvedenej v bode 340 v spojení so znením judikatúry uvedenej v bode 342 vyššie však vyplýva, že takéto ďalšie vysvetlenia môže Všeobecný súd zohľadniť pri vnútornom preskúmaní dôvodov rozhodnutia iba pod podmienkou, že doplňajú odôvodnenie, ktoré je už samo osebe dostatočné. To však nie je tento prípad.

353 Vzhľadom na uvedené treba vyhovieť tretej výhrade prvej časti žalobného dôvodu a zrušiť článok 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia, pričom nie je potrebné preskúmať ostatné časti žalobného dôvodu.

354 Keďže bolo vyhovené návrhom na zrušenie článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia podaným v prvom rade, netreba preskúmať návrhy na zmenu, ktoré žalobkyne uplatnili subsidiárne.

O trovách

355 Podľa článku 134 ods. 3 rokovacieho poriadku, ak mali účastníci konania úspech len v časti predmetu konania, každý z nich znáša vlastné trovy konania. Ak sa to však zdá oprávnené vzhľadom na okolnosti prípadu, Všeobecný súd môže rozhodnúť, že účastník konania znáša vlastné trovy konania a je povinný nahradiť časť trov konania druhého účastníka konania.

356 V prejednávanej veci žalobkyne nemali úspech so svojimi návrhmi na zrušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia a mali úspech so svojim návrhom na zrušenie článku 2 písm. b) uvedeného rozhodnutia. Za týchto okolností je spravodlivé rozhodnúť tak, že každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov,

VŠEOBECNÝ SÚD (druhá rozšírená komora)

rozhodol takto:

1. **Článok 2 písm. b) rozhodnutia Komisie C (2016) 8530 final zo 7. decembra 2016 týkajúceho sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (Vec AT.39914 – Euro Interest Rate Derivatives) sa zrušuje.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC France znášajú svoje vlastné trovy konania.**

4. **Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania.**

Prek Buttigieg Schalin

Berke Costeira

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 24. septembra 2019.

Podpisy